

EESTI FILMI ARENGUSUUNAD

2012-2020

Aitäh kõigile, kes osalesid töötubades, kommenteerisid Facebook'is, saatsid kirjalikke ettepanekuid:

Martin Adamsoo, Anneli Ahven, Raul Allikivi, Karol Ansip, Evar Anvelt, Anu Aun, Timo Diener, Karlo Funk, Tõnis Haavel, Raimo Jõerand, Jaak Lõhmus, Aina Järvine, Marianna Kaat, Kaur Kallas, Kadri Kanter, Helle Karis, Tõnu Karjatse, Indrek Kasela, Sulev Keedus, Margit Keerdo, Andres Keil, Joonas Kiik, Katrin Kissa, Annika Koppel, Rein Kotov, Kaupo Kruusiauk, Valentin Kuik, Mait Laas, Aet Laigu, Katrin Laur, Marge Liiske, Tiina Lokk, Elen Lotman, Andri Luup, Andres Maimik, Maria Mang, Raino Mardo, Peter Murdmaa, Mait Mäekivi, Kristina Märtn, Kristjan Jaak Nuudi, Arvo Nuut, Andres Nõlve, Arko Okk, Marianne Ostrat, Indrek Paabus, Peep Pedmanson, Ülo Pikkov, Tristan Priimägi, Janno Põldma, Priit Pärn, Priit Pääsuke, Ilmar Raag, Mikk Rand, Toomas Raudam, Peeter Rebane, Karin Reinberg-Šestakov, Olev Remsu, Jaan Ruus, Martin Rääk, Heleri Saarik, Katrin Saks, Peeter Sauter, Edith Sepp, Mati Sepping, Riina Sildos, Peeter Simm, Evelin Soosaar, Hagi Šein, Artur Talvik, Kalev Tamm, Mart Taniel, Kris Taska, Piret Tibbo-Hudgins, Hanno Tomberg, Ivi Tomingas, Uku Toomet, Liina Trishkina, Kristel Tõldsepp, Mihkel Ulman, Erki Uustalu, Manfred Vainokivi, Jaanis Valk, Meelis Veeremets ning kõik ülejäänud aruteludes osalejad.

SISUKORD

| | |
|---|-----------|
| Eessõna | 4 |
| Sissejuhatus..... | 5 |
| Visioon | 7 |
| Kooskõla riiklike arenguprioriteetidega..... | 10 |
| Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“ | 10 |
| Hetkeolukorra analüüs..... | 11 |
| Filmivaldkonna rahastamine..... | 11 |
| Filmitootmine ja levi..... | 12 |
| Filmivaatamiskohad ja vaatajanumbrid | 12 |
| Akadeemiline filmialane haridus | 16 |
| Filmpärand, -kirjandus ja -teadus | 16 |
| Filmiüritused | 16 |
| Organisatoorne struktuur | 17 |
| SWOT analüüs | 18 |
| Eesmärgid ja meetmed..... | 20 |
| Eesti filmikultuur on elujõuline ja filmitööstus on jätkusuutlik loomemajandusharu..... | 20 |
| Taust | 20 |
| Võimalikud meetmed olukorra muutmiseks ja eesmärgi saavutamiseks | 21 |
| Valdkonna organisatoorne struktuur toetab filmikultuuri ning -tööstuse arengut..... | 26 |
| Taust | 26 |
| Võimalikud meetmed olukorra muutmiseks ja eesmärgi saavutamiseks | 26 |
| Tagatud on nii professionaalsete filmitegijate kui ka filmikeelt mõistvate filmivaatajate järelkasv | 27 |
| Taust | 27 |
| Võimalikud meetmed olukorra muutmiseks ja eesmärgi saavutamiseks | 27 |
| Eesti filmikultuur, -pärand, -teadus ja -ajalugu on väärtustatud..... | 29 |
| Taust | 29 |
| Võimalikud meetmed olukorra muutmiseks ja eesmärgi saavutamiseks | 29 |

EESSÕNA

Käesolev tekst sisaldab filmivaldkonnas töötavate inimeste ühisenägemust professionaalse filmitegemise arengusuundadest. Tegemist ei ole filmide sisu käsitleva manifestiga, vaid nägemusega töökeskkonnast.

Esmakordselt võeti filmivaldkonnas ette nii laiaulatuslik erinevate arvamuste ärakuulamine, mille käigus toimus erinevate arusaamade ühtlustamine. Isegi kui kõik vaidluspunktid ei jõudnud lõppteksti, mõjutavad nad sündmuste arenguid läbi internetidiskussioonide või asetleidnud koosolekute. Seega, selle teksti esimene väärtus seisneb tänaste probleemide kaardistamisel, nii et kajastatud on väga suurel hulgal erinevaid seisukohti.

Oluline on täpsustada, et tegemist on plaandokumendiga, mida võiks kirjeldada kui professionaalide ettepanekute kogumit, millest saab valida erinevaid lahendusi ning mille täideviimine toimub vähemalt kahel erineval tasandil.

Kõigepealt sõltub arengusuundade teostumine valdkonnasisesest koostöövalmidusest. See tähendab, et on terve rida võimalusi oma ühiseid tööreegleid suurema kasu nimel ümber organiseerida, ilma et seejuures oleks vaja lisaraha riigi toetusena. Sellistena võib käsitleda ideed nn *slate funding* tekitamiseks või filmi ja televisiooni vastastikku kasulikust koostööst. Need ideed on vastukaaluks ühiskonnas tihti valitsevale hoiakule, kus erinevad valdkonnad nõuavad oma partneritelt ja riigilt lihtsalt rohkem raha, ilma et defineeritaks, mida ollakse vastastikkuse kasu põhimõttel ka ise ära andma.

Samas on olemas ka teine tasand, mis eeldab riigi senise poliitika prioriteetide nihutamist. Läbivaks ideeks on arusaam, et väga erinevate kvalitatiivsete muutuste tekkimiseks on vajalik linastuvate mängufilmide arvu tõstmine. See võimaldaks suurendada filmikultuuri sisulist mitmekesisust, tõstaks professionaalseid standardeid, looks tihedamaid sidemeid vaatajatega ning realiseeriks rahvuskultuuri seisukohalt paremini filmi meediumis peituvat kultuurilist potentsiaali. Meetmed selle saavutamiseks näevad ette nii riigipoolse toetuse järk-järgulist suurenemist kui ka otsuseid, mis muudaksid senist majanduskeskkonda.

Riigipoliitika tasandil on antud arengusuundade dokument filmivaldkonna poolne ettepanek riigile poliitiliste otsuste tegemiseks; nii nagu riigieelarve koostamine või maksuseadustiku kujunemine on poliitilise protsessi tulemuseks.

Seega, antud arengusuundade tegelikuks realiseerumiseks on vajalik ühelt poolt valdkonnasisene jätkuv koostöövalmidus ja teiselt poolt avalikkuse positiivne hinnang siin tehtud ettepanekutele, nii et riigi poliitika võiks vastavalt kujuneda.

SISSEJUHATUS

Eesti filmikunst on rahvuskultuuri osa, mis aitab tagada eesti rahvuse, keele ja kultuuri püsimist ning tutvustab maailmale Eestit ja Eesti filmiloojate loomingut.

Käesoleva arengusuundade dokumendi eelduseks on arusaam, et eesti filmil on palju kasutamata potentsiaali. Ehkki Eestis on tehtud filme juba 100 aastat ja valminud on ligi 10 000 eri tüüpi teost, tuleb ometi tunnistada, et filmi koht eesti kultuuri üldpildis on kahetine. Ühest küljest vaatab ja tunneb kodumaine publik eesti filme, kuid teisest küljest võib teiste riikide näitel öelda, et filmivaldkonna eripärane kommunikatiivne mõju kogu ühiskonnale võiks olla tunduvalt suurem. Piisab, kui mõelda kas või filmi tähendusest USA, India või Prantsuse kultuurile (mainides vaid maailma kõige tuntumaid näiteid).

Seejuures on kogu nüüdisaegses maailmas liikuvate piltide tähtsus tõusutrendis. Kinode külastatavus ei ole vastupidi kartustele viimasel kahekümnel aastal näidanud ei Lääne-Euroopas ega Ameerikas olulist kahanemist. Ka Eestis on see suurenenud. Venemaal ja Hiinas, kus ehitatakse uusi kobarkinosid, on kinoskäimise aastane kasv üle 18%. See suundumus on oluline, sest samal ajal on näiteks interneti põhiliseks vedavaks jõuks sotsiaalmeedia kõrval eri tüüpi "liikuvate piltide" vaatamine. Nii hinnatakse filmide striimimise või allalaadimise kasvuprotsenti kahekohaliste numbritena. Koos muusika ja moega on film kõige globaalsem kultuurinähtus, millest ka tema rahvusvaheline mõõde.

Majandusnähtusena tasub meenutada, et 2010. aastal püstitas Euroopa kinokülastatavus hoolimata majanduskriisist absoluutse rekordi, piletituluna korjati 6,45 miljardit eurot. Samal aastal tehti Euroopas kinodes näitamiseks rekordilised 1202 filmi ja kogu audiovisuaaltööstuse käibeks on hinnatud umbes 90 miljardit eurot. See tähendab tuhandeid töökohti ja tuntavat panust riikide majandustegevusse.

Filmimeediumi erakordne populaarsus tuleneb tema võimest ühendada endas nii kirjandust, muusikat, kujutavat kunsti kui teatrit, pakkudes samal ajal vaatajale erakordselt realistlikku samastumisvõimalust. Sellisena on filmid eri kultuurides tüvitekstide tekitajana tänapäeval täitnud koguni kirjandusele ja teatrile kuulunud rolle.

Kõik need nähtused tunnistavad selge vaatajate huvi olemasolu, mistõttu võib filmivaldkonda käsitleda ühiskonna avaliku huvi raames, mis asetab filmivaataja käesoleva dokumendi tegelikku keskmesse. See tähendab, et kõik siinses dokumendis kirjeldatud tegevused on eelkõige suhestatud ühiskonna avaliku huvi ja mitte kitsalt filmitegijate vajaduste perspektiiviga.

Kõige lühemalt võib Eesti filmi kasutamata potentsiaali kokku võtta tõdemusega, et eesti vaataja vaatab filme üpris sarnaselt Euroopa kodanikega, aga kuna Eesti filme on vähe, siis vaatab ta välismaiseid filme koos kõikide vastavate kultuuriliste ja majanduslike tagajärgedega Eestile.

Mida arengusuundadega saavutada?

Kokkuvõtlikult näeb dokument, et filmivaldkonna seni rakendamata potentsiaali kasutamise korral võiks filmil olla Eesti ühiskonnas suurem kaal kui praegu.

Arengusuundade missioon on Eesti filmivaldkonna terviklik arendamine. Terviklikkus tähendab arusaamist, et filmiga võivad olla seotud ühtaegu nii kunst, meelelahutus, äri, kultuur kui tööhõive nii Eestis kui välismaal.

Film kui kunst. Juba autoriõiguse järgi sisaldab film eri tüüpi loovate autorite ühistööd. Filmil on alati stsenaarist, režissöör, operaator ja enamasti ka helilooja ning kunstnik. Mängufilmidel ka näitlejad. Nende kõigi tegevuse tulemusena valmib teos, mis mõtestab meie elu ja kujundab meie kultuuri väärtusi. Sellisel viisil on looming ideaalkujul olulise kujundava jõuga ükskõik millise teise eluvaldkonna suhtes, näiteks ka poliitikas ja äris juhitud inimesed teatud üldisematest väärtustest.

Film kui meelelahutus. Ei tohi alahinnata meelelahutuse osa igapäevaelus. Filmide puhul edastatakse üheaegselt meelelahutusega ka olulised kultuurilised alltekstid. Nt “Me oleme Tallinnast. Me maksame!” on lause, mis on eesti rahvakultuuri tulnud kirjanduse kaudu, populaarseks saanud filmi kaudu ning hoolimata pealispindsest ironiast sisaldab ka midagi olulist eesti kultuuri kohta.

Film kui majandusharu. Nagu iga teinegi majandusharu, sõltub ka filmilooming oskuste tasemest, rahastamisest ja tugevast infrastruktuurist (tootmis- ning järeltootmisbaasid). Seda arvestades on audiovisuaal- ning filmivaldkonna majanduslik areng loomingu ning kultuurilise mitmekesisuse eeltingimus. Filmi tarbijad on vaatavad, kes ostavad pileti kinno, omandavad DVD või maksavad VoD-platvormil vaatamise eest, enne kui film muutub tasuta kättesaadavaks mõnes telekanalis; samuti on filmid üks majandusliku koostöö valdkondi (välismaiste filmide tootmine Eestis jätab meie majandusse sadu tuhandeid eurosid) ning ekspordiartikkel (mõnda Eesti filmi on müüdnud nt 90 territooriumile üle maailma).

Just majandustegevus on üks Eesti filmi nõrkustest. See on ühelt poolt seotud kohaliku turu väiksusega ja teiselt liigse sõltuvusega peamisest rahastusallikast – alati nappivast riiklikust toetusest.

Film kui identiteedi kandja. Headest filmidest saavad kultuuri tüvitekstid. Nad kehastavad teadvust, mille kaudu inimesed oskavad ühe kultuurilise identiteedi raames üksteisega suhestuda. Sellisel kujul on filmid osa haridusest. Lõpuks on ju oluline seegi, et film võib käivitada diskussiooni, mille käigus vaieldakse selgeks suuremaidki teemasid. Ja see on filmikriitika ja filmiteaduse roll.

Filmi kui identiteedi kandja taga on ka avalikkuse konkreetne ootus. Ehkki eesti kultuuriloomes on osaletud nii ladina, saksa, rootsi kui vene keeles, on Eesti ilmselt ainus koht maailmas, kus tehakse eestikeelseid filme. See viimane on aga üks olulisemaid aspekte eriti noorte jaoks kohaliku kultuuri “legitimeerimiseks” paljude teiste valikuvõimaluste hulgas.

Filmivaldkonna rahvusvaheline mõõde

Sõltumata sellest, kas räägitakse filmist kui kultuurikandjast või majandustegevuse objektist, on filmivaldkonnaga tihedalt seotud rahvusvahelisuse mõõde. Seda alates lihtsast faktist, et eesti vaataja ei võrdle Eesti filme mitte ainult omavahel, vaid ka Eestis näidatavate välismaiste filmidega.

Majanduslikus mõttes tähendab rahvusvaheline mõõde esiteks tootmisteenuste avatud rahvusvahelist turgu. Nüüdisaegne filmitegemine on tööstuslikus mõttes delokaliseeritud: ühte filmi võidakse valmistada korraga mitmes riigis ja nii võistlevad Eesti professionaalid ka rahvusvahelisel filmiteenuste turul, olgu selleks siis meie IT kuvandiline spetsialiseerumine järeltootmisele või Eesti kasutamine võttekohana. Teiseks on filmitööstuse riskide hajutaja ning turundusliku potentsiaali suurendajana just viimastel aastakümnetel arenenud rahvusvaheline koostöö. Film on valdkond, kus Eesti autorite teoste loomisel on juba finantseerimise staadiumis osalenud välismaine kapital. Kolmandaks võib Eesti filmi vaadelda kui üht diplomaatia vormi, mille kaudu tutvustatakse Eestit välismaal. Hetkel on Eesti filmidel asjatundjate ringis võrreldav staatus selliste palju rohkem filme tootvate maadega nagu Tšehhi, Ungari või Bulgaaria; seda tänu paari autori filmide esinemisele kõrgetasemelistel A-klassi festivalidel. Kõrgemale pürgimist, et me oleksime regulaarselt maailma ajakirjanduse fookuses nendel festivalidel osaledes, takistab nii laiema valikubaasi kui ka rahvuslike edulugude vähesus.

Sel puhul tasub tähele panna ka teatud turunduslikku kitsendust, kuna *art-house*-filmid on olnud välismaal selgelt edukamad kui kodumaised komöödiad või rahvusheroilised ajalooilmid, mis Eestis koguvad suure vaatajahulga, aga ei tekita huvi välismaistes levitajates.

Eespool nimetatul taustal on Eesti filmitegijad pidevas rahvusvahelises konkurentsis, mistõttu ka nende haridust ning kogemusi tuleb hoida rahvusvaheliste standardite tasemel.

Eri huvide ühildamine

Filmikunstile pühendunud autorite eneseväljendus, kohaliku publiku ja rahvusvahelise turu ootused ei ole täielikult ühitatavad. Seepärast on arengusuundade ülesanne leida lahendusi, mis vastaksid maksimaalselt järgmistele väärtustele, mis moodustavad ka arengusuundade kolm peamist huvikeskust:

1. Loojatele on garanteeritud sõna- ja väljendusvabadus.
2. Filmi ettevõtjad, olgu nad tootjad, levitajad või tehniliste teenuste osutajad, saavad tegutseda filmivaldkonnale maksimaalselt ettevõtlussõbralikus keskkonnas.
3. Avalikku hüve on tekitatud optimaalse vahendite kasutusega.

Nende väärtuste baasil on sel dokumendil kaks peamist strateegilist eesmärki:

1. Defineerida filmivaldkond selle tervikklikkuses. Arengusuundade valguses nähakse filmi kogu protsessi ulatuses teekonnal ideest vaatajani. Kui tervikklikus filmivaldkonnas mingi lüli ei tööta, siis kannatab kogu süsteem. Definitsiooni tähtsus seisneb selles, et sellega määratakse ära ka need valdkonnad, millega filmipoliitika hiljem arvestama hakkab.
2. Välja pakkuda loogikad, mille alusel hakatakse lähimas tulevikus vastu võtma mis tahes filmivaldkonda puudutavaid otsuseid.

Eelkõige on tähtis, et see dokument ei ole lihtsalt riigilt raha küsimiseks. Tänapäevases majanduslikus olukorras ei ole mõistlik lähimaks 10 aastaks välja pakkuda konkreetsete numbritega rahastusperspektiivi. Kuid meil on võimalik ühest küljest täpsustada oma prioriteete avaliku sektori toetuse kasutamisel ning teisest küljest kujundada strateegia valdkonna tervikklikuks arenguks nii, et see sisaldaks maksimaalselt laiendatud partnerite ringi, asjast huvitatud mittetulundusühinguid, erafirmasid ning ka lõpuks eri tüüpi tavalisi filmivaatajaid.

Kui strateegilised eesmärgid peavad silmas vähemalt kümneaastast perspektiivi, siis taktikalisi eesmärgi tuleb vaadelda lühiajalisemas perspektiivis. See on arengusuundade iga-aastaste tegevuskavade ülesanne.

VISIOON

Eesti filmi valdkond on loovate ja nüüdisaegsete tehniliste praktikatega rahvusvaheliselt tuntud kultuurivaldkond, mis areneb koos ühiskonnaga ja milles loodud teosed pakuvad nii vahetut kui pikaajalisemat huvi vaatajatele kõigis levikanalites.

Eesti filmi autoritele ja tegijatele on tagatud piisav ühiskonna ja riigi toetus eesti kultuuri kandjatena. Nende loomingu moodustuv eesti filmipärand, filmiteadus ja -ajalugu on väärtustatud ja toetab filmikultuuri arengut. Tagatud on professionaalsete filmitegijate ning teadlike filmivaatajate järelkasv.

Arengusuundades on püstitatud **neli peamist eesmärki**, mille saavutamise poole soovitakse liikuda:

- Eesti filmikultuur on elujõuline ja filmitööstus on jätkusuutlik loomemajandusharu.
- Valdkonna organisatoorne struktuur toetab filmikultuuri ning -tööstuse arengut.
- Tagatud on nii professionaalsete filmitegijate kui ka filmikeelt mõistvate vaatajate järelkasv.
- Eesti filmikultuur, -pärand, -teadus ja -ajalugu on väärtustatud.

Eesti filmikultuur on elujõuline ja filmitööstus on jätkusuutlik loomemajandusharu

- Eesti filmiautorite looming ja tegevus on väärtustatud.
- Eestis toodetakse filme, mille seas on nii meelelahutust, lastefilme, ühiskonnale olulisi teemasid käsitlevaid filme kui ka sügavuti minevat euroopalikku filmikunsti.
- Eesti animatsioonistuudiod suudavad konkureerida animatsioonistuudiotega välismaal ning loovad kunstiliselt kõrgetasemelisi autorifilme.
- Eestis toodetakse kõikide žanrite lõikes optimaalne arv täismahus filme, et tagada filmiloojate loominguline järjepidevus.
- Eestis on filme võimalik toota tänapäevastes kõrgtehnoloogilistes võttepaviljonides.
- Eesti filmiautorid arvestavad filmide loomisel oma sihtgrupiga.
- Eesti on edukas järeletootmisteenuste eksportija.
- Eesti filmid on populaarsed ja hea mainega.
- Välisvõttegruppidele on loodud soodsad tingimused Eestis filmiprojektide elluviimiseks, mistõttu Eesti on neile selleks eelistatav paik.
- Eesti filmid ja filmiprofessionaalid on rahvusvaheliselt tuntud.
- Riik panustab filmitööstuse kui loomemajandusharu arengusse seadusandlike ja finantspoliitiliste vahendite abil.
- Eestis on loodud soodsad tingimused uute filmivaldkonna tehnoloogiliste lahenduste väljatöötamiseks.

Võimalikud indikaatorid

- Aastas esilinastuvate eesti filmide arv.
- Eesti filmide vaatajate arv aastas.
- Võttepaviljonide arv Eestis.
- Eestis filmivate välisvõttegruppide arv.
- Eestis teostatud välismaalt tellitud järeletootmisprojektide arv.
- Filmivaldkonna finantseerimismahud.
- A-klassi festivalidel osalenud Eesti filmide arv.
- Filmide festivaliosalused.
- Eesti filmide rahvusvaheline levi (territooriumid, kuhu müüdüd).
- Filmitootmisettevõtete arv Eestis.
- Eestis toimuvate filmiürituste arv.
- Eestis toimuvate rahvusvaheliste filmifestivalide arv.
- Euroopa filmide osakaal kõigest Eestis aasta jooksul kinodes näidatavatest filmidest.
- Tehniliselt kaasaegsete kinonäitamiskohtade arv Eestis.

Valdkonna organisatoorne struktuur toetab filmikultuuri ning -tööstuse arengut

- Filmivaldkonda kui tervikut reguleerib filmipoliitika, mille loomisse on kaasatud kogu valdkond.
- Valdkonna koordineeritud ja tervikliku arengu eest vastutab üks keskne talle seatud eesmärkide saavutamiseks piisavalt rahastatud organisatsioon.
- Filmivaldkonna esindusliidud teevad koostööd valdkonna õiguste ees seismisel ning on riiklike rahastajate võrdsed dialogipartnerid.
- Filmivaldkonna edendamiseks tegelevad organisatsioonid Eestis tegutsevad kooskõlastatult ja teevad koostööd rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Võimalikud indikaatorid

- Filmipoliitika on integreeritud Eesti kultuuripoliitika arengusuundadesse 2020.
- Toimiva valdkondliku organisatsiooni olemasolu.
- Aktiivse filmierialaliitude ülese nõukoja olemasolu.
- Elujõulise filmivaldkonna loome/kutseliidu olemasolu valdkonnas.

Tagatud on nii professionaalsete filmitegijate kui ka filmikeelt mõistvate vaatajate järelkasv

- Filme loovad, toodavad, levitavad, turundavad, säilitavad, taastavad, näitavad, uurivad, neist kirjutavad ja filmikunsti õpetavad

rahvusvahelise kvalifikatsiooni ja kõrgel tasemel praktiliste oskustega professionaalid.

- Eesti inimestel on võimalik saada filmialaseid teadmisi ja filmiharidust kõigis kooliastmetes ja täiendushariduse teel nii Eestis kui ka välismaal.
- Vähenenud on struktuurne tööjõupuudus ja tsükliline tööpuudus filmivaldkonnas.
- Uued põlvkonnad mõistavad ja hindavad euroopalikku filmikunsti ja kinokultuuri.

Võimalikud indikaatorid

- Eestlaste arv, kes on välisülikoolis riikliku stipendiumiga lõpetanud filmieriala.
- Eestis ja välismaal end täiendanud filmiprofessionaalide arv aastas.
- Eestis toimuvate filmiprofessionaalidele mõeldud rahvusvaheliste täienduskoolituste arv.
- Rahvusvaheliselt edu saavutanutele eraldatud loomingulised stipendiumid.
- Üldhariduskoolide arv, kus õpetatakse filmiõpet valikainena.
- Eraldatud loominguliste stipendiumite arv.
- Akadeemiliste filmiõppekavade arv.
- Eesti koolides filmivaldkonna erialadel kooli lõpetanute arv.

Eesti filmikultuur, -pärand, -teadus ja -ajalugu on väärtustatud

- Eesti filmiajalugu ja tänapäev on kättesaadavad kaasaegses muuseumis.
- Eestis tehakse teadustööd filmikunsti ja Eesti filmiajaloo alal.
- Regulaarselt ilmub eestikeelseid filmialaseid publikatsioone.
- Eesti filmipärandit säilitatakse tänapäevastes, rahvusvahelistele nõuetele vastavates tingimustes, pärand on restaureeritud ning digitaalsel kujul kättesaadav.
- Avalikkusele on avatud Eesti filmi elektrooniline andmebaas, loodud on Eesti filmi register ning Eesti filmialane informatsioon on kättesaadav ka väljaspool Eestit ning eesti keelt mitte kõnelevatele inimestele.
- Filmipärandi kogumine, säilitamine ja kättesaadavaks muutmine on seadustega reguleeritud.
- Eesti filmipärand on esindatud Eestis toimuvatel rahvusvahelistel ja kohalikel filmifestivalidel ja filmiüritustel, Eesti filmipärand leiab tutvustamist rahvusvahelistel filmifestivalidel väljaspool Eestit.
- Üle Eesti toimub rahvusvahelisi ja kohalikke filmifestivale ja üritusi.
- Eestis on kinodes võimalik vaadata väärtfilme.
- Filmide koosvaatamise kultuurist ja Eesti filmidest on Eesti elanikel võimalik osa saada ka väljaspool suuremaid linnu.

Võimalikud indikaatorid

- Eesti filmi alaste teaduspublikatsioonide arv aastas (ETIS põhjal).
 - Eesti filmi alaste ajakirjanduslike publikatsioonide arv aastas (andmebaasi ISE põhjal).
 - Eesti filmi alaste uute raamatute arv aastas (ESTER kataloogi põhjal).
 - Aasta jooksul restaureeritud tundide arv.
 - Restaureeritud filmiteoste osakaal kogu filmipärandi mahust (%) - leida baas, mille vastu võrrelda.
 - Aasta jooksul digiteeritud tundide arv.
 - Digiteeritud filmiteoste osakaal kogu filmipärandi mahust (%).
 - Aastas arhiividesse (EFA, ERR, ERM, BFM) üle antud filmiteoste arv.
 - Filmiarhiivides olemasoleva filmipärandi osakaal kogu Eesti filmipärandist (%).
 - Elektrooniliste andmebaaside kaudu täismahus kättesaadavate filmiteoste arv (EFA, EFIS, ERR).
 - Laiatarbekandjatel aastas välja antud Eesti filmiteoste arv.
 - Eesti filmiregistrisse kantud Eesti filmiteoste arv.
 - Eesti filmi andmebaasis olevate filmiteoste täiskirjete osakaal kirjete kogumahust.
 - Aasta jooksul arvele võetud filmimuseaalide arv.
 - Filmimuseumi külastajate arv.
 - Tänapäevastele tingimustele vastavad hoiutingimused.
 - Eesti filmide DVD-de arv raamatukogudes.
-

KOOSKÕLA RIIKLIKE ARENGUPRIORITEETIDEGA

KONKURENTSIVÕIME KAVA „EESTI 2020“

- **Loomemajanduse**, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) ja võtmetehnoloogiate potentsiaali suuremaks kasutamiseks tulevikus on vajalik **soodustada valdkondi integreerivaid tegevusi väljaõppe ja rahvusvahelistumise valdkondades, aga ka rahastamises**.
- Täiendava lisandväärtuse loomiseks valdkondade koostoimest tuleb pöörata tähelepanu **inimkapitali võimekuse tõstmisele** kõige laiemas tähenduses. Edukate koostööplatvormide loomine eeldab valdkondade eripärasid arvestada oskavate inimeste ning soodsa keskkonna olemasolu. IKT ja teiste **võtmetehnoloogiate** kui horisontaalsete valdkondade **kasutamine** teiste valdkondade protsesside parandamiseks või uute algatuste loomiseks vajab **uuele tasemele viimiseks** sihitud arendusstrateegiaid.
- Tuleb välja töötada **loomemajanduse ettevõttele** sihitud **ekspordimeetmed**, loomeettevõtjale **väliskonkursil osalemise toetusmeetmed**, luua „Creative Centre’i“ sarnaseid **arenduskeskkondi**, meetmed ettevõtjate, loomeinimeste ja IKT valdkonna esindajate **koostöö soodustamiseks**, tegevused loomeettevõtjate **arenguprogrammi sisustamiseks**, toetada loomemajanduse allvaldkondi esindavate **liitude kutsesüsteemi loomist**. Luua fookusvaldkondade suuremaks sidustamiseks IKT-ga teekaardid ning **meetmed teenusmajanduse ettevõtete arendamiseks**.
- Noorte paremaks kohanemiseks hilisema tööeluga on üldhariduses vajalik lisaks faktiteadmistele kujundada õpilaste sotsiaalseid võtmepädevusi, **arendada loovust** ja ettevõtlikkust.
- Tööturu vajaduste ja inimeste oskuste paremaks ühitamiseks ning tööjõu tootlikkuse suurendamiseks on vajalik tagada **kaasaegsete oskustega töötajate järelkasv**. Selleks on eelkõige vajalik **suurendada** erialase, s.o **kutse- või kõrgharidusega tööealiste inimeste osakaalu tööjõus**.
- **Kõrghariduse rahvusvahelistumise toetamisel** on kolm peamist eesmärki. Esiteks loob see võimaluse Eesti kõrgkoolide tudengitele silmaringi avardamiseks, teises kultuurikeskkonnas elu- või professionaalse kogemuse omandamiseks ning kontaktide loomiseks, mis on kõik olulised komponendid hilisemas tööelus üha enam rahvusvaheliseks muutuv maailmas. Teiseks on oluline ka „rahvusvahelistumine kodus“ – Eesti majanduse jaoks olulistesse valdkondadesse **talentide juurdemeelitamine või välisõppejõudude aktiivsem tööleasumine** Eesti kõrgkoolidesse, et anda võimalus rahvusvahelise keskkonnaga kokku puutuda ka neile meie üliõpilastele, kellel pole võimalik väliskõrgkoolis viibida.
- Ettevõtete **pikaajalist rahvusvahelise konkurentsivõime kasvu soodustava poliitika kujundamine**. Ettevõtlusega alustamine, **rahvusvahelistumine**, **innovatsioon** ning koostöö on jätkuvalt raamistikuks, milles arengud võiksid toimuda. Toetuspoliitika asemel **liikuda finantsinstrumentide poole**, kuna nii saab toetada suuremat hulka ettevõtteid sama ressursi juures ning ettevõtjate motiveeritus toetusvõimalusi efektiivsemalt kasutada on suurem.
- Eestisse tehtavate välisinvesteeringute taseme kasvu jätkuv kindlustamine ja Eesti **ekspordi arendamine sõltub olulisel määral kvalifitseeritud tööjõu kättesaadavuse tagamisest**.
- Puudus on nii **oskustöolistest**, keda vajavad kodumaised ja välisosalusega ettevõtted, aga ka **inimestest**, kes oleksid **võimelised kindlustama ettevõtjate edu eksporditurgudel**.

HETKEOLUKORRA ANALÜÜS

FILMIVALDKONNA RAHASTAMINE

Filmivaldkonda rahastavad peamiselt kolm organisatsiooni. Eesti Filmi Sihtasutus (EFS) on suurim rahastaja, eraldades toetusi stsenaariumide kirjutamiseks, filmide arendamiseks, tootmiseks ja levitamiseks. Lisaks toetab EFS filmialast haridust, koolitust, teaduslikku uurimistegevust, filmiürituste korraldamist ning nendel osalemist jm filmikultuuri arengut soodustavaid projekte.

Suuruselt järgmine filmivaldkonna rahastaja on Eesti Kultuurkapitali audiovisuaalse kunsti sihtkapital (KULKA). KULKA toetab filmide loomist ja tootmist, filmialaste ürituste korraldamist ja neil osalemist, täiendusõpet ja loomeliitude tegevust. Lisaks toetatakse Balti Filmi- ja Meediakooli diplomifilmide tootmist ning koostöös EFS-i ja Eesti Rahvusringhäälinguga (ERR) ajalooliste dokumentaalfilmide ja dokumentaalfilmide sarja „Eesti lood“ tootmist.

Kultuuriministeeriumi toetusprogrammidest antakse toetust rahvusvaheliste koostööprojektide teostamiseks, väärtfilmide levitamiseks, filmiürituste korraldamiseks ja väljaspool Tallinna ja Tartut asuvate kinode renoveerimiseks.

Filmiürituste korraldamiseks annab toetusi ka Hasartmängumaksu Nõukogu. Eesti Rahvuskultuuri Fondist toetatakse filmialast õpet ja enesetäiendust, välisüritustel osalemist ja tehnika soetamist.

Euroopa Liidu (EL) tasandil on filmitootjatel võimalik küsida toetust MEDIA ja Eurimages'i programmidest. MEDIA programmist toetatakse filmide arendust, levi, turundust, koolitust, uute tehnoloogiate pilootprojekte ning aidatakse kaasfinantseerida pankade jm finantsinstitutsioonide poolt nõutud garantiisid. Euroopa Nõukogu Euroopa kino toetusfond Eurimages toetab koostööprojekte.

Tabel 1. Toetused filmivaldkonnale Kultuuriministeeriumi haldusalas

| Aasta | Kultuuri- ministeerium | Kultuurkapital | EFS | Kokku |
|-------|---------------------------|----------------|------------|------------|
| 2001 | 319 487 | 550 256 | 1 241 667 | 2 111 410 |
| 2002 | 293 590 | 550 256 | 2 201 115 | 3 044 961 |
| 2003 | 357 692 | 626 138 | 2 201 115 | 3 184 945 |
| 2004 | 458 590 | 844 159 | 2 354 936 | 3 657 685 |
| 2005 | 546 445 | 1 065 074 | 2 844 068 | 4 455 587 |
| 2006 | 600 770 | 1 118 390 | 2 844 068 | 4 563 228 |
| 2007 | 834 047 | 1 390 442 | 3 802 743 | 6 027 232 |
| 2008 | 905 545 | 1 562 770 | 4 120 150 | 6 588 465 |
| 2009 | 465 916 | 1 368 540 | 3 715 930 | 5 550 386 |
| 2010 | 877 060* | 1 414 290 | 3 434 383 | 5 725 733* |
| 2011 | 522 989 | 1 458 847 | 3 535 350 | 5 517 186 |
| Kokku | 6 182 131 | 11 949 162 | 32 295 525 | 50 426 818 |

* Sisaldab toetust Euroopa Filmiauhindade tseremoonia korraldamiseks

Allikas: EFS

FILMITOOTMINE JA LEVI

2007. aasta andmetel tegutseb filmi-, video- ja meediavaldkonnas 225 ettevõtet, kus töötab 1050 inimest¹. Filmide arv on alates 2001. aastast langustrendis.

Tabel 2. Esilinastunud Eesti filmid

| Aasta | Täispikad filmid | Lühimängufilmid | Animafilmid | Dokumentaalfilmid | Kokku |
|-------|------------------|-----------------|-------------|-------------------|-------|
| 2001 | 2 | 22 | 11 | 60 | 95 |
| 2002 | 2 | 2 | 6 | 35 | 76 |
| 2003 | 4 | 10 | 6 | 39 | 67 |
| 2004 | 3 | 3 | 3 | 44 | 53 |
| 2005 | 7 | 5 | 5 | 35 | 52 |
| 2006 | 7 | 5 | 5 | 29 | 49 |
| 2007 | 9 | 1 | 9 | 30 | 49 |
| 2008 | 5 | 8 | 7 | 38 | 58 |
| 2009 | 6 | 2 | 5 | 30 | 43 |
| 2010 | 4 | 6 | 1 | 34 | 45 |
| 2011 | 7 | 5 | 6 | 35 | 53 |

Allikas: EFS

FILMIVAATAMISKOHAD JA VAATAJANUMBRID

2011. aasta seisuga on Eestis 49 linastuskohta, 74 ekraani, 12 püsivalt avatud kino, kolm kobarkino ja 17 digiekraani.

Tabel 3. Linastuskohad ja -ekraanid Eestis.

| Aasta | Linastuskohtade arv | Kobarkinode arv | Püsivalt avatud kinode arv | Linastusekraane kokku | Digiekraanide arv |
|-------|---------------------|-----------------|----------------------------|-----------------------|-------------------|
| 2001 | 69 | 1 | 12 | 81 | 0 |
| 2002 | 69 | 1 | 12 | 81 | 0 |
| 2003 | 69 | 1 | 12 | 81 | 0 |
| 2004 | 59 | 1 | 12 | 71 | 0 |
| 2005 | 57 | 1 | 11 | 69 | 0 |
| 2006 | 53 | 2 | 12 | 67 | 0 |
| 2007 | 52 | 2 | 11 | 66 | 0 |
| 2008 | 49 | 2 | 10 | 67 | 2 |
| 2009 | 49 | 3 | 12 | 74 | 4 |
| 2010 | 49 | 3 | 12 | 74 | 13 |
| 2011 | 49 | 3 | 12 | 74 | 17 |

Allikas: EFS

Kinokülastuste arv on viimastel aastatel kasvanud. 2011. aastal oli külastusi kokku 2 299 893, võrreldes 2010. aastaga (2 131 441) on arv suurenenud. Eesti filmide kinokülastuste arvu puhul tuleb arvesse võtta, et kõik valminud filmid ei ole olnud ametlikus kinolevis.

¹ Eesti loomemajanduse olukorra uuring ja kaardistus, Eesti Konjunktuuriinstituut 2009

Tabel 4. Ametlikus kinolevis linastunud uute Eesti filmide turuosa kõikidest kinokülastustest Eestis ning Eesti ja välismaiste filmide vaatajarvud

| Aasta | Eesti filmide turuosa | Uued Eesti filmid | Välismaiseid filmid | Kinos linastunud Eesti filmide vaatajate arvud | Kinos linastunud välismaiste filmide vaatajate arvud |
|-------|-----------------------|-------------------|---------------------|--|--|
| 2001 | 3,58% | 3 | 102 | 46 738 | 1 257 108 |
| 2002 | 10,67% | 4 | 93 | 166 596 | 1 391 471 |
| 2003 | 9,73% | 3 | 109 | 124 012 | 1 150 108 |
| 2004 | 5,38% | 13 | 128 | 63 976 | 1 123 379 |
| 2005 | 5,12% | 8 | 140 | 58 482 | 1 073 235 |
| 2006 | 9,17% | 11 | 150 | 145 510 | 1 441 355 |
| 2007 | 14,30% | 12 | 133 | 232 478 | 1 394 779 |
| 2008 | 7,33% | 17 | 149 | 119 570 | 1 511 392 |
| 2009 | 2,03% | 9 | 153 | 36 567 | 1 747 213 |
| 2010 | 2,03% | 12 | 163 | 43 317 | 2 088 124 |
| 2011 | 7% | 23 | 194 | 172 290 | 2 299 893 |

Allikas: EFS

Eesti filmide vaadatavus televisioonis on viimase 10 aasta jooksul jäänud 3,7 ja 15,5 miljoni vahele.

Tabel 5. Eesti filmide vaadatavus televisioonis

| Aasta | Eesti filmide vaadatavus televisioonis |
|-------|--|
| 2001 | 3 780 580 |
| 2002 | 5 778 290 |
| 2003 | 12 147 360 |
| 2004 | 9 870 800 |
| 2005 | 7 866 000 |
| 2006 | 15 255 100 |
| 2007 | 8 550 500 |
| 2008 | 12 753 250 |
| 2009 | 7 531 237 |
| 2010 | 11 475 000 |
| 2011 | 12 478 800 |

Allikas: EFS

Elioni *video on demand* (VoD) süsteemi kaudu on Eesti filme 2011 aasta jooksul kokku vaadatud ca 55 000 korda.

2011. aasta seisuga on keskmine kinopileti hind jõudnud tagasi 2003. aasta tasemele.

Tabel 6. Keskmise kinopileti hind

| Aasta | EUR |
|-------|------|
| 2001 | 3,70 |
| 2002 | 3,80 |
| 2003 | 4,00 |
| 2004 | 4,00 |
| 2005 | 4,30 |
| 2006 | 4,30 |
| 2007 | 4,40 |
| 2008 | 4,50 |
| 2009 | 4,20 |
| 2010 | 3,70 |
| 2011 | 4,00 |

Allikas: EFS

Järgnevas tabelis on ära toodud alates 2001. aastast toodetud Eesti filmide eelarved, EFS-i kui peamise rahastaja toetus ning vaatajanumbrid.

Tabel 7. EFS-i toetatud täispikkade filmide eelarved, EFS-i toetus ja vaatajanumbrid

| Linastuse aasta | Esilinastuse kuupäev | Filmi pealkiri | Filmi kogueelarve (EUR) | EFS-i toetus (EUR) | Vaatajanumbrid kinos linastumise aastal | Vaatajaid kokku*** | Telesilinastuse vaatajad | Telesilinastuse aasta |
|-----------------|----------------------|------------------------------------|-------------------------|--------------------|---|--------------------|--------------------------|-----------------------|
| 2001 | 06.09.01 | Karu süda | 913 937 | 342 367 | 18 534 | 22 326 | 152 400 | 2004 |
| | 29.11.01 | Lepatriinude jõulud | 230 082 | 131 019 | 21 548 | 38 121 | 83 000 | 2006 |
| | 06.04.01 | Head käed | 549 640 | 252 451 | 6656 | 6704 | 93 600 | 2004 |
| 2002 | 19.09.02 | Agent Sinikael | 351 514 | 236 473 | 3611 | 3611 | 54 000 | 2004 |
| | 30.10.02 | Nimed marmortahvil | 1 156 801 | 581 443 | 136 171 | 168 113 | 202 000 | 2006 |
| 2003 | 18.09.03 | Somnambuul | 677 463 | 264 160 | 10 140 | 10 150 | 73 200 | 2004 |
| | 01.10.03 | Kohtumine võõras linnas* | 639 756 | 38 347 | 164 | 164 | 8000 | 2009 |
| | 21.02.03 | Vanad ja kobedad saavad jalad alla | 415 426 | 229 845 | 81 921 | 81 921 | 282 000 | 2004 |
| 2004 | 04.03.04 | Täna öösel me ei maga | 587 987 | 388 773 | 22 532 | 22 532 | andmed puuduvad | andmed puuduvad |
| | 18.03.04 | Sigade revolutsioon | 696 637 | 388 181 | 26 345 | 26 345 | 94 000 | 2006 |
| | 19.03.04 | Veepomm paksule kõutsile* | 447 382 | 44 738 | 9792 | 9792 | 90 000 | 2005 |
| 2005 | 03.02.05 | Röövlirahnu Martin | 498 511 | 390 098 | 29 863 | 29 863 | 198 000 | 2005 |
| | 15.04.05 | Stiilipidu | 575 205 | 389 843 | 12 397 | 12 397 | 177 000 | 2005 |
| | 08.05.05 | Malev | 89 476 | 51 129 | 14 637 | 14 637 | 123 000 | 2006 |
| | 26.12.05 | Libahundi needus** | 89 476 | 22 369 | 135 | 135 | 107 000 | 2006 |
| 2006 | 02.02.06 | Kõrini! | 1 188 757 | 388 729 | 3038 | 3038 | 65 000 | 2008 |
| | 24.02.06 | Ruudi | 786 113 | 390 038 | 42 379 | 42 379 | 118 000 | 2007 |
| | 10.03.06 | Kuldrannake | 456 968 | 324 991 | 10 523 | 10 523 | 77 000 | 2007 |
| | 08.04.06 | Vanad daami visiit | 121 432 | 19 173 | 3765 | 3765 | 156 000 | 2006 |
| | 09.01.06 | Leitajateküla Lotte | 2 064 346 | 664 681 | 56 041 | 56 373 | 75 000 | 2009** |
| | 20.10.06 | Igavese armastuse sõdalane* | 3 800 000 | 191 735 | 2492 | 2555 | 45 000 | 2008 |
| | 15.09.06 | Koer, lennuk ja laulupidu* | andmed puuduvad | 15 978 | 73 | 73 | 40 000 | 2008 |
| | 04.10.06 | Meeletu** | 105 454 | 31 956 | 14 663 | 14 663 | 181 000 | 2007 |
| 2007 | 10.06.07 | Georg | 2 089 911 | 409 035 | 49 423 | 50 868 | 162 000 | 2009 |
| | 10.27.07 | Kuhu põgenevad hinged | 677 463 | 370 688 | 15 624 | 17 550 | 7875 | 2009 |
| | 02.24.07 | Jan Uuspõld läheb Tartusse | 185 344 | 41 543 | 64 488 | 64 488 | 116 000 | 2009 |
| | 03.17.07 | Klass** | 114 402 | 54 325 | 28 900 | 28 900 | 149 000 | 2007 |
| | 09.15.07 | Sügisball | 325 949 | 222 041 | 37 859 | 38 807 | 141 000 | 2008 |
| | 02.15.07 | Nuga | 93 311 | 19 173 | 2225 | 2225 | 43 000 | 2008 |
| | 12.14.07 | Kinnunen** | 178 953 | 47 295 | 974 | 980 | 86 000 | 2008 |
| 2008 | 16.08.08 | Taarka | 506 819 | 293 610 | 9445 | 10 013 | 13 000 | 2009 |
| | 21.03.08 | Magnus | andmed puuduvad | 25 437 | ei olnud ametlikus kinolevis | 1499 | - | - |
| | 13.09.08 | Mina olin siin | 599 491 | 334 258 | 46 561 | 47 011 | 79 000 | 2011 |
| | 18.10.08 | Detsembrikuumus | 1 597 791 | 130 509 | 50 369 | 56 915 | 167 000 | 2010 |
| | 13.08.08 | Visitor/Võõras* | 1 380 492 | 45 492 | 400 | 400 | andmed puuduvad | andmed puuduvad |
| | 13.12.08 | Soovide puu** | 153 388 | 47 934 | 927 | 927 | 133 000 | 2009 |
| 2009 | 21.01.09 | Vasha | 1 278 233 | 412 230 | 3629 | 3629 | 89 000 | 2010 |
| | 13.03.09 | Buratino | 1 099 280 | 226 886 | 4692 | 4741 | - | - |
| | 10.10.09 | Püha Tõnu kiusamine | 1 028 978 | 403 283 | 6282 | 6546 | 41 000 | 2011 |
| | 23.10.09 | Pangarööv | 412 869 | 224 330 | 6575 | 7168 | 176 000 | 2010 |
| 2010 | 09.04.10 | Punane elavhõbe | 784 835 | 420 539 | 27 235 | 27 235 | 110 000 | 2010 |
| | 17.12.10 | Poll* | 7 988 956 | 106 732 | 4625 | 11 365 | 47 000 | 2011 |
| | 26.02.10 | Lumekuninganna | 861 529 | 432 043 | 1317 | 1319 | 60 000 | 2011 |
| 2011 | 28.01.11 | Kirjad Inglisele | 704 945 | 428 847 | 4872 | 4872 | - | - |
| | 04.03.11 | Rotilõks** | 271 625 | 116 153 | 9816 | 9816 | andmed puuduvad | 2012 |
| | 08.01.11 | Üks mu sõber** | 230 082 | 141 564 | 7858 | 7858 | 139 000 | 2011 |
| | 23.02.11 | Surnuaiavahi tütar | 457 607 | 323 492 | 6291 | 6291 | 99 000 | 2011 |
| | 17.03.11 | Kormoranid ehk nahkpükse ei pesta | 451 855 | 326 167 | 39 751 | 39 751 | andmed puuduvad | 2012 |
| | 26.09.11 | Lotte ja kuukivi saladus | 2 814 951 | 952 281 | 63 752 | 63 752 | - | - |
| | 12.10.11 | Idioot | 549 640 | 341 927 | 11 176 | 11 176 | - | - |
| | 11.11.11 | Täitsa lõpp!** | 54 600 | 27 000 | 4745 | 4745 | 108 000 | 2011 |

* vähemuskastootmisfilm

** madalaeelarveline (tele)film

*** vaatajanumbrite koond on 31. detsembri 2011 seisuga ning põhinevad EFS-i saadetud andmetel, mistõttu ei pruugi olla täielikud

Allikas: EFS

AKADEEMILINE FILMIALANE HARIDUS

Akadeemilist filmiharidust antakse kahes ülikoolis. **Balti Filmi- ja Meediakool** (BFM) on ainuke ülikool Põhja-Euroopas, kus saab inglise keeles õppida filmikunsti, audiovisuaalse meedia, ristmeedia tootmise, muusika- ja filmikunsti helitehnoloogiate erialadel. BFM on Tallinna Ülikooli Kolledž ning seda rahastatakse projektitoetustest, omavahenditest ja riigieelarvest. **Eesti Kunstiakadeemias** (EKA) õpetatakse animatsiooni ja filmistsenograafiat.

2011. aastal vastu võetud **gümnaasiumi** „Keele ja kirjanduse“ ainekava eesmärkidena on muu hulgas ette nähtud filmialase pädevuse väljakujunemine, mille jaoks on loodud valikkursus „Kirjandus ja film“. Kursuse eesmärk on anda ülevaade filmikunsti olemusest ja luua eeldused filmikeele mõistmiseks. Uue **põhikooli** riikliku õppekava järgi on ette nähtud video ja animatsiooni praktilise õppimise võimaluste loomine kõikidele õpilastele põhikooli 4.–6. ja 7.–9. klassis.

FILMIPÄRAND, -KIRJANDUS JA -TEADUS

Filmiarhiivis säilitatakse filme, fotosid ja helisalvestisi. Filmiarhiiv kuulub Rahvusarhiivi alla. Alates 2012. aastast hakkab Rahvusarhiiv koos Filmiarhiiviga kuuluma Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusalasse. Filmiarhiivis on 8768 nimetust filme, 140 nimetust videofilme, ~500 000 fotot ja 10 000 helisalvestist. Rahvusringhäälingu arhiivide filmiarhiivis säilitatakse stuudiote Eesti Telefilm ja Tallinnfilm toodangut ja uudistesaadete kroonikapalu aastaist 1958–2001. Foto- ja heliarhiivis on säilitamisel Eesti Telefilmiloomepärandiga seotud fotod, heli- ja muusika originaalsalvestised.

Eesti Ajaloomuuseumi haldusalasse kuuluvas **Filmimuuseumis** säilitatakse filmidega seotud rekvisiite, tehnikat, fotosid jms arhivaale. Lisaks eksponeeritakse kino- ja filmihuviliste poolt kogutud vanavara MTÜ Järva-Jaani Tuletõrjeseltsi hallatavas **Kinomuuseumis**. Filmialaseid museaale leidub ka teistes muuseumides – nt Tartu Linnamuuseumis, Palamuse Kihelkonnamuuseumis jm.

MTÜ Eesti Filmi Andmebaasi juhtimisel on koostamisel **Eesti Rahvusfilmograafia** interaktiivne andmebaas koos avalikkusele kättesaadava veebiväljundiga ning professionaalsetel põhimõtetel toimiv ja arhiivinduse vajadustega arvestav elektrooniline filmikataloog.

Eesti Filmi Sihtasutus haldab filmistuudios Tallinnfilm toodetud filme ning planeerib nende senisest aktiivsemat taastamist, digiteerimist ja kättesaadavaks tegemist.

Filmikultuuri lahutamatu osa on Eesti filmiajakirjandus ja -kriitika. Filmipublikatsioone avaldavad ajakirjad Teater. Muusika. Kino, Kunstiteaduslikke Uurimusi, Acta Semiotica Estica, Tuna, Akadeemia jt, samuti kultuurileht Sirp. Päevalehtedes ilmub filmitutvustusi ja (lühik)kriitikat, publitseeritakse üksikuid filmiraamatuid. Erakapitalil ilmub 2010. aasta juulist regulaarne filmileht. EFS-i ning KULKA koostöös antakse välja filmiraamatu stipendiumi filmialaste raamatute kirjutamiseks.

FILMIÜRITUSED

Suurim Eestis toimuv filmifestival on Pimedate Ööde filmifestival (PÖFF), mis koosneb põhiprogrammist, neljast alafestivalist ning filmi- ja kaastootmistorust. Festivali korraldab MTÜ PÖFF ning seda rahastatakse nii Eesti kui ka projektipõhiselt EL-i fondidest.

PÖFF-i raames toimuva kaastootmisturu Baltic Event põhieesmärk on tutvustada rahvusvahelistele filmi- ja teleprofessionaalidele uusimaid Baltimaades valminud täispikki filme ning filmitootmisvõimalusi. Baltic Eventit korraldab MTÜ BE ning seda rahastatakse nii Eesti kui ka EL-i filmifondidest.

Lisaks toimuvad Eestis Pärnu rahvusvaheline dokumentaal- ja antropoloogiafilmide festival, Tartu Maailmafilmi festival, Matsalu rahvusvaheline loodusfilmide festival, Theodor Lutsu filmipäevad Palamusel ning hulk väiksemaid festivale.

Eestis näidatakse väärtfilme suuremates keskustes ja kohalike omavalitsuste alla kuuluvates kinodes, mille võrk aastast aastalt kaasajastub ning laieneb.

Eesti filmivaldkonna saavutusi tunnustavad Eesti Kultuurkapitali audiovisuaalse kunsti sihtkapital ja Eesti Filmiajakirjanike Ühing.

ORGANISATOORNE STRUKTUUR

Eestis tegutseb üle 10 filmiliidu ja -organisatsiooni.

MTÜ Eesti Audiovisuaalautorite Liidu põhiülesanne on korraldada audiovisuaalsete teoste eest makstava tasu kogumist ja jaotamist autoritele.

Eesti Filmiamatöörade Liit koordineerib filmiharrastust Eestis, esindab Eestit rahvusvahelisel areenil ning korraldab filmiamatöörade festivale.

Eesti Filmi ja Videoamatöörade Ühing on kommunikatsiooniplatvorm filmiamatööradele.

Eesti Filmiajakirjanike Ühingu eesmärk on tagada filmielu asjatundlik ja objektiivne käsitlemine meedias ning Eesti filmi- ja kultuuripoliitikas kaasarääkimine.

Eesti Filmioperaatorite Liit on mittetulundusühendus, mille eesmärk on filmioperaatori kui filmi visuaalse poole kunstilise ja tehnilise kvaliteedi eest vastutava ameti tutvustamine ja arendamine.

Eesti Filmitootjate Liidu peamised ülesanded on professionaalsete filmide loomise, tootmise ja levitamise tingimuste korrastamine ning tänapäevastamine, samuti Eesti filmipoliitika kujundamine koostöös teiste audiovisuaalsete organisatsioonide, fondide ja ametivõimudega.

Eesti Jumestajate ja Grimeerijate Ühendus on loodud Eesti teatrite, tele- ja filmistuudiote, vabakutseliste grimeerijate, ilusalongide jumestajate ning parukavalmistajate kaitseks, ametioskuste arendamiseks ning täiendamiseks.

MTÜ Eesti Kinoliit on professionaalsete filmitegijaid ja -teoreetikuid ühendav liit. Kinoliit vahendab teavet kodu- ja välismaiste festivalikorraldajate, asutuste, ettevõtete ning oma liikmete vahel. Kinoliit on lüli filmitegijate ja laiemal avalikkusel vahel, pakkudes kinoalast teavet ja võimalust koostööks mitmesugustele ettevõtjatele, organisatsioonidele ja asutustele.

Eesti Näitlejate Liit on Eesti kutseliste näitlejate iseseisev vabatahtlik ühendus, mille eesmärk on Eesti näitlejate ja nende loomingu hoidmine, kaitsmine, arendamine ja väärtustamine.

Eesti Rahvuslik Produtsentide Ühing on mittetulundusühing, mille eesmärk on esindada, teostada ja kaitsta oma liikmetest filmiprodutsentide huve ning arendada oma liikmete kutse- ja ärialaseid suhteid välismaal.

Eesti Filmitööstuse Ekspordiagentuuri eesmärk on müüa Eestit kui audiovisuaalse tootmise (sh filmid, reklaamid, animatsioon, muusikavideod, telesarjad jne) sihtmaad. Ekspordiagentuuri eesmärk on müüa nii lokatsiooni, teenuseid, haldamist kui ka tehnika rentimist. Ekspordiagentuuri vedaja on MTÜ Eesti Digikeskus koos partneritega.

MTÜ Eesti Digikeskuse asutajate ringi kuuluvad Eesti Filmi Sihtasutus, Balti Filmi- ja Meediakool, MTÜ Eesti Digitootjate Liit. Digikeskuse eesmärk on osutada professionaalsel tasemel filmide digiteerimis-, restaureerimis- ja järeltootmistööde teenuseid.

MTÜ Kinobuss eesmärk on viia eesti inimesteni kinokunst ja sellealased teadmised. Kinobuss levitab nii Eesti kui ka väärtfilme maakohdadesse ning korraldab filmiõpitubasid.

MTÜ Eesti Filmi Andmebaas, mille eesmärk on luua Eesti rahvusfilmograafia elektrooniline andmebaas ja teha see eesti ja rahvusvahelisele avalikkusele veebis kättesaadavaks.

Lisaks tegutsevad filmivaldkonnas veel Eesti Animatsiooni Liit, Eesti Kaamerameeste Liit.

SWOT ANALÜÜS

| Tugevused | Nõrkused |
|--|---|
| <ul style="list-style-type: none">• Andekate ja rahvusvaheliselt tunnustatud filmitegijate olemasolu Eestis.• Dokumentaalfilmikeskkonna stabiilne areng.• Rahvusvahelise koostöökogemusega jätkusuutlikud Eesti filmitootjaid.• Pidevalt arenev Eesti filmivaldkonna organisatoorne struktuur.• Eestis toimuvad rahvusvaheliselt tunnustatud filmifestivalid ja üritused.• Tallinnas on filme võimalik vaadata 24 ekraanilt, sh 14 digiekraanilt. | <ul style="list-style-type: none">• Filmivaldkonna arendamiseks vajaliku riikliku finantseerimise vähesus ja lühiajalisus.• Puudub nüüdisaegne filmipoliitika, mis piiritleks riigi kohustused ja vastutuse filmivaldkonna kui terviku arengu eest.• Riigi toetuse praegune tase filmitoomisele kui loomemajandusharule ei võimalda realiseerida kõiki selle võimalusi (sh rahvusvahelistumist).• Puuduvad finantsstiimulid, mis motiveeriks välisvõttegruppe Eestisse filmima tulema.• Praegune animafilmi rahastuse tase ei võimalda toota üheaegselt lühifilme ja täispikka animafilmi.• Kõrgtehnoloogiliste võttepaviljonide puudumine takistab tehniliselt keerukamate filmide tootmist, Eestisse välisvõttegruppide toomist ning võimalusi vähendada filmitootmise tsüklilisust.• Eesti kesiste rahastamisvõimaluste (fondide hulk ja variatiivsus) ja palgataseme erinevuse tõttu jäävad siinsed firmad rahvusvahelistes koostööprojektides sageli ebavõrdsesse positsiooni.• Filmide koosvaatamise kultuurist osasaamine väljaspool suuremaid Eesti linnu võib muutuda võimatuks, kui filmivaatamiskohti pikemas perspektiivis tehniliselt ei kaasajastata.• Valdkonna stabiilset arengut takistab filmivaldkonna eri aspektide kohta käivate seaduslike regulatsioonide puudumine (nt rahastamine, säilitamine).• Filmide turundus on killustatud ja ebaühtlane.• EFS-ile kui tsentraalsele rahastajale ei ole antud valdkonda koordineerivat rolli ega selleks tegevuseks vajalikke ressursse.• Puuduvad instrumendid väikeste- ja keskmise suurusega tootmisettevõtete arendamiseks.• Ei ole tagatud kõikide spetsialistide tehnilist või akadeemilist ettevalmistust, mistõttu puudus on professionaalidest.• Eesti rahvuslik filmipärand (nii filmid kui museaalid) ei ole täies mahus kättesaadav, mis pärsib Eesti filmi populariseerimist ning eesti filmiajaloo uurimist.• Puudub süstemaatiline filmivaatajate eelistuste analüüs, mistõttu on filmitegijatel keeruline orienteeruda eesti filmi vaatajaelistustes.• Puudub filmikunsti doktoriõppetool. |

| Võimalused | Ohud |
|---|--|
| <ul style="list-style-type: none"> Filmitootmisse rohkemate finantside suunamine mõjutaks positiivselt lisaks audiovisuaalsektorile tervikuna ka teenindus-, turismi-, IT-, finants-, sise- ja väliskaubandust. Finantseerimisallikate ringi oleks võimalik laiendada filmivaldkonna välise erasektori filmitootmise (ja valdkonna tervikuna) toetamise huvi ära kasutades, luues neile finantseerimiseks sobivad mehhanismid ja stiimulid. Telekanalite rolli suurendamine filmitootmise finantseerimises võimaldaks luua lisafinantseerimisallika. Uute filmivaatamiskohtade (VoD, internet) areng võimaldab juurde saada nii vaatajaid kui tulu. Väljaspool tootjariiki filmida või järeltootmist teostada soovivate välisvõttegruppide huvi ära kasutamine läbi regionaalfondi, finantsstiimulite ning rahvusvahelistele standarditele vastavate tootmistingimuste loomise tooks valdkonda rohkem finantsvahendeid, võimaldaks tagada spetsialistide oskused ja tööhõive, arendada järeltootmisvaldkonda. Eestis on märkimisväärne hulk rahvusvahelist tähelepanu pälvinud filmiloojaid, spetsialiste ning projekte. Suunates rohkem finantse nende toetamisele oleks võimalik tuua Eestisse suuremaid projekte (ja rohkem finantsvahendeid), Eesti film omandaks rahvusvaheliselt tugevama profiili, firmad saaksid rahvusvahelist tulu ja omandaksid suurema iseseisvuse uute projektide algatamisel. Eesti filmivaldkonna professionaalid on näidanud oma võimet olla tehnoloogiliseks innovaatoriks. Nende toetamine suurendaks eesti filmiloojate tuntust välismaal (mis aitaks kaasa välisvõttegruppide Eestisse toomisele ja seeläbi tööhõivele ja majandusele) ning aitaks kaasa Eesti kui innovaatilise riigi mainele. Rahvusvahelistumise kasvav olulisus Euroopas võimaldaks tuua Eestisse rahvusvahelist kompetentsi ning eestlastel omandada rahvusvahelisi kogemusi. Loomemajanduse kasvav roll Euroopa majanduses, millest filmitootmine koostöös audiovisuaalse tööstusega saaks kasu lõigata (sh vajadusest teenuste järele nagu arvuti- ja mobiilimängud). Kommertskinode huvist väljapoole jäävate filmide näitamisele spetsialiseerunud kinode rahastamissüsteemi arendamine võimaldab suurendada väärtfilmi levikut. | <ul style="list-style-type: none"> Tugevnev rahvusvaheline konkurents võttepaikade pakkumise turul vähendab eesti firmade võimalusi tuua Eestisse rahvusvahelisi võttegruppe. Erasektori huvi langus filmivaldkonda toetada võib viia sponsorluslepingute kadumiseni. Võimalik uus majanduslangus võib tuua kaasa rahvusvaheliste koostööprojektide arvu vähenemise, kuna väheneb teiste riikide toetus neile projektidele. Riigieelarvelise toetuse vähenemine ERR-ile vähendab veelgi ajakirjandusliku käsitlemise, kultuurilooliste ja ajalooliste dokumentaalfilmide hulka. Majanduslik olukord mõjutab tarbijavalikuid, mistõttu väheneb kinokülastuste (sh eesti filmide vaatajate) arv ja kahaneb filmi kinos näitamisest saadav tulu. Olukord, kus filmiprojekte, mis kestavad kuni kolm aastat, rahastatakse riigieelarvest ühe aasta kaupa ei soodusta filmitootmise stabiilsust ega kaasfinantseerijatele kindlustunde andmist. Filmivaldkonna kõikide osade (sh haridus, säilitamine, levitamine) sõltuvus riigieelarvelistest eraldistest, mistõttu eraldise vähenemine mõjutab oluliselt asutuste neile pandud eesmärkide täitmise suutlikkust. Filmivaldkonda reguleerivate seaduslike regulatsioonide puudumine (nt rahastamine, säilitamine) ei võimalda tagada valdkonna stabiilset ja jätkusuutlikku arengut. |

EESMÄRGID JA MEETMED

EESTI FILMIKULTUUR ON ELUJÕULINE JA FILMITÖÖSTUS ON JÄTKUSUUTLIK LOOMEMAJANDUSHARU

Taust

Praeguse EFS-i rahastamise taseme (mängufilmide tootmiseelarve 1,2 miljonit eurot) juures on võimalik toota nt 3 maksimumtoetusega täispikka mängufilmi ja üks vähemuskaastootmisfilm või debüütfilm. Sellises olukorras suudavad ettevõtted katta vaid filmiprojektide jooksvad kulud, kuid ressursid arendustegevusteks puuduvad. Samuti on praeguste tootmismahtude juures keeruline rääkida kultuurilisest mitmekesisusest, filmitootmiskeskonna arengust, vaataja valikuvõimalusest või Eesti filmiprofessionaalide kvalifikatsiooni tagamisest.

Võrreldes filmivaldkonna rahastust teatrivaldkonnaga selgub, et viie aasta peale kokku (2006-2010) on teatrivaldkonda suunatud 119 391 722 eurot ning filmivaldkonda 28 455 044 eurot riiklikku toetust.

Eestis on arvestatav hulk elujõulisi, rahvusvaheliste kogemustega filmitootmissettevõtteid, kellel on potentsiaali olla Eesti filmitööstuse alustalaks ning olla pikemas perspektiivis vähem sõltuvad riigi otsetoetustest. Rahvusvaheliste koostööprojektide toetamine, mis on üks selle eesmärgi täitmise mehhanisme, vajab praegusest suuremat riiklikku finantseeringut.

Filmid ei ole enamasti tulu teeniv investeering, mistõttu erasektor ei investeeeri sinna kui äriprojekti. Hetkel jõuab nende finantseeringu filmi peamiselt kaupade või teenuste hinnasoodustuse ning tooteasetuse kaudu. Samuti puudub sihtfinantseerimismehhanism, mis võimaldaks näiteks filmide näitamisest tulevat tulu otse filmitootmisle suunata.

Erinevalt enamikust Euroopa riikidest ei ole Eesti Rahvusringhääling (ERR) kohustatud kaasfinantseerima rahvuslikku filmi, mistõttu televisiooni osa moodustab täispika filmi eelarvest praegu vaid 1–2%. ERR toetab koostöös EFS-i ja KULKA-ga vaid „Eesti lugude“ tootmist. ERR-i vähese osaluse tõttu filmitootmises on Eestis puudus lühikese, alla aastase tootmisajaga dokumentaalfilmidest: uurivad ajakirjanduslikud käsitlused, kultuuriloolised ja ajaloolised formaadifilmid jm, mille väljundiks on ennekõike kohalik televisioon.

Vajalik on saavutada filmi ja audiovisuaalvaldkonna suurem integreeritus, mille tulemuseks oleks nii filmide kui telesaadete kvaliteedi tõus.

Eesti filmitootmise riiklike rahastajate rahastamismahud ei ole piisavad võimaldamaks teostada suuremaid projekte ilma EFS-i toetuseta, s.t puudub võimalus alternatiivseks rahastuseks.

Eesti filmitootjal ei ole võimalik teostada võtteid tänapäevastes, kõrgtehnoloogilistes võttepaviljonides, kus oleks võimalik aasta ringi filmida ning mille abil oleks võimalik teenindada Eestis filmivaid välisvõttegruppe. Võttepaviljoni olemasolu aitaks vähendada filmiprofessionaalide tsüklilist tööhõivet ning osaliselt sellest tulenevaid filmitootmiseelarveid mõjutavaid palgaanomaaliaid. Võttepaviljoni puudumine mõjutab ka filmide kvaliteeti, sest paviljonides oleks võimalik teostada tehniliselt keerulisemaid võtteid.

Eestis on välja töötatud uusi filmitehnilisi lahendusi. Edasiseks arenguks on vajalik ka riigipoolne toetus.

Puudub süsteem ja kontseptsioon Eesti tutvustamiseks võttekohana või filmi- või järeltootmismaana (sh finantsstiimul), mistõttu saamata jääb tulu, mida välisvõttegrupp toob mitte ainult filmivaldkonnale, vaid ka teistele sektoritele (nt teenindus, turism).

Eesti filmide vaatajaskond on väike, mistõttu on vaja võtta kasutusele meetmed vaatajate arvu tõstmiseks. Suurem vaatajate arv võimaldab suuremaid tulusid levist ning on üheks eesti filmide kvaliteedi indikaatoriks.

Filmitootmise tehnoloogiline areng on muutnud filmide formaati, mis tähendab, et filmide koosvaatamise kultuurist osasaamine väljaspool suuremaid Eesti linnu võib filmivaatamiskohti tehniliselt kaasajastamata pikemas perspektiivis muutuda võimatuks.

Võimalikud meetmed olukorra muutmiseks ja eesmärgi saavutamiseks

Filmivaldkonna finantseerimisallikad ja instrumendid

Filmide kriitilise hulga suurendamine läbi riigipoolse finantseerimise suurendamise

Filmide hulga suurendamine on kriitiline eeltingimus kogu valdkonna arenguks, kuna sellest sõltuvad kõik valdkonna osad. Kui filmide hulk ei kasva, ei ole võimalik tagada filmittevõtete jätkusuutlikkust, filmiprofessionaalide kvalifikatsiooni, tööd järeltulevale põlvele ega filmikeele- ja kultuuri arengut.

Kui suureneks filmide kriitiline hulk, tehtaks ka rohkem rahvusvahelisi koostööfilme, mistõttu toodetaks järjest suuremate eelarvetega keerukamaid projekte koos tugevate filmitootmiskaadega, mis omakorda lubaks ka Eestisse filmima tuua suuremaid projekte (ja rohkem raha), mille juures õpiks ja areneks kogu filmikeskkond. Samal ajal omandaks Eesti film rahvusvaheliselt aina tugevama profiili, sest filmid (nii enamus- kui vähemuskaastootmised) on järjest tugevamad, tootjad usaldusväärsed ja töö korralik. Firma saaks rahvusvaheliselt tulu (kaastoodetud projektide kino- ja telemüügist jne) ja omandaks suurema iseseisvuse uute projektide algatamisel.

Filmitootmise kui loomemajanduse võimaluste laiem tutvustamine

Lisaks kultuurilisele mõõtmele on filmil ka majanduslik mõõde ning filmi, üksikud erandid välja arvatud, käsitletakse Euroopas kasvavalt majandusliku tegevusena loomemajanduse võtmes. Nt ühe välisfilmi võttes töid Eestisse 2009. aastal hinnanguliselt 2,8–3,5 miljonit eurot samas kui Eesti toetus sellele filmile oli 95 867 eurot. Hea näide on Iirimaa, kus aastal 2008 investeeris riik filmitööstusse 17 miljonit eurot, mille tulemusel tehti Iirimaaal üle 80 miljoni euro väärtuses kulutusi. Filmitööstuse toetamisel oli otsene mõju turismisektorile, nt 18% kõikidest Iirimaaal käinud turistidest külastas Iirimaa, kuna oli näinud Iiri filmi. Kokku kulutasid nn filmituristid Iirimaaal 369 miljonit eurot. Teadvustada on vaja ka filmide regionaalset mõju – alates 2004. aastast on Iirimaa filmitööstus kulutanud eri regioonides üle 65 miljoni euro.

Oluline on koostöös eelkõige EAS-i ning MKM-iga töötada välja meetmed filmitööstuse kui ekspordivaldkonna võimaluste paremaks ärakasutamiseks.

Filmitootmise täiendavate sihtfinantseerimismehhanismide kasutuselevõtmine

Filmitootmisse oleks võimalik tuua rohkem finantsvahendeid, juhul kui ettevõtted, mis kasutavad oma tegevustes väljundina audiovisuaalset sisu, osaleksid maksustamise kaudu ka selle sisu loomise finantseerimisel. Nt maksud kinopiletilt, maksud telekomide või internetiteenuste pakujate käibelt, kohustus eratelekanalitel filmi näitamiseõiguse saamiseks osaleda rahaliselt kinofilmide tootmises jms.

Filmi integreerimine kaasaegsesse audiovisuaal- ja ristmeedia keskkonda

Kvaliteetsete filmide tootmine on nii ERR-i kui ka EFS-i huvides, mistõttu on vajalik, et mõlemad organisatsioonid töötaksid koos välja vastastikku kasuliku toetusmudeli filmide tootmiseks. Kaaluda võiks ka koostööd draamasarjade tootmisel.

Eesti filmid toovad televisioonis kaasa hea reitingu, mistõttu on oluline, et valdkond seisaks ühiselt kõikide filmitootjate huvide eest läbirääkimistel kõikide telekanalitega.

Analüüsida on tarvilik kogu audiovisuaalvaldkonna struktuuri (sh uued meediaplatvormid) tööhõive ja koostöö seisukohast eesmärgiga omandada arusaam selle toimimismehhanismide juhtimise vajalikkusest ja võimalustest.

Erasektori finantsvahendite kaasamise mehhanismi loomine

Erasektori investeeringud ja toetused filmitootmisele võimaldaksid tõsta filmitootjate majanduslikku võimekust, vähendada riigi koormust filmitootmise finantseerimisel ning rõhutada filmitootjate kohustust luua potentsiaalselt suurema publikuhuviga filme. Seega on oluline luua motivaatorid erasektorile filmisektorisse investeerimiseks. Selleks on võimalik moodustada tulumaksuvabastuse nimekirja kuuluv MTÜ, mille kaudu ettevõtetel on võimalik filmikultuuri toetada. Sellise MTÜ kaudu oleks erasektoril võimalik toetada ka filmiüliõpilasi esimeste filmide tegemisel.

Paketitoetuse (*slate-funding*) kasutuselevõtmine

Paketitoetus filmitootmise arendamise faasis soodustab kohalike firmade omavahelist koostööd (koos arendatakse ja toodetakse), võimaldab üles ehitada suuremaid filmitootmisfirmasid, parandada filmitootmisfirmade jätkusuutlikkust ja konkurentsivõimet.

Paketitoetus eraldataks proportsioone täpsustamata mitmele projektile korraga, mis annab tootjale võimaluse arenduse käigus selekteerida tugevad projektid ning loobuda vähem elujulistest, mis tavalise arendustoetuse puhul ei ole võimalik. Seeläbi tõuseb tootmisse minevate projektide tase ning konkurentsivõime. Lisaks võimaldab paketitoetus kasutada inim- ja finantsressurssi efektiivsemalt ja pakkuda välispartneritele rohkem erinevaid projekte. Üleminek paketitoetusele ei tähendaks üksikprojektide toetuse kadumist. Paketitoetus on kasutusel nt MEDIA programmis, Norras ja Suurbritannias.

Paketitoetusele üleminek eeldab selle kasutuselevõtu võimaluste ja kasude süvaanalüüsi ning objektiivse tulemuslikkuse hindamise süsteemi juurutamist.

Loominguliste stipendiumide süsteem (stsenaristid, režissöörid)

Filmide kvaliteedi paranemisele saab kaasa aidata, luues filmiautoritele antavate stipendiumide süsteem, mis võimaldaks neil saada filmiidee arendamiseks toetust sõltumatult filmitootmisfirmadest, mis EFS-i praeguste rahastamisreeglite järgi ei ole võimalik. Süsteemi tulemusena tekib filmivaldkonda rohkem kvaliteetseid stsenaariume/välja arendatud ideid.

Eesti filmitootmise infrastruktuur

Võttepaviljonide ehitamine Eestisse

Kõrgtehnoloogiliste võttepaviljonide olemasolu võimaldaks toota kõrgema kvaliteediga tehniliselt keerukamaid filme ja vähendaks filmitootmise tsüklilisust, sest ilma tõttu toimub enamik võtteid praegu suvel. Tänapäevane filmitootmise infrastruktuur on samuti osa paketist, mis on vajalik välisvõttegruppide Eestisse filmima toomisel. Nende teenindamine aitab säilitada ja arendada kohalike spetsialistide oskusi ning tuua filmitootmisse rohkem finantsvahendeid, sest teenitud tulu suunatakse tagasi Eesti filmitootmisse.

Võttepaviljonide püstitamise eeldus on filmivaldkonna riigipoolse toetuse kasv, konkurentsikeskkonna süvaanalüüs ning professionaalne äriplaan.

Filmitootmistehnika arendamise inkubaatori loomine

Eesti filmivaldkonna tehnoloogilise innovatsiooni alase tegevuse riiklik toetamine aitaks luua märkimisväärse ekspordipotentsiaaliga tooteid ja teenuseid ning oleks lisastiimul välisvõttegruppide Eestisse toomisel. Lisaks aitaks meede kaasa Eesti kui innovaatilise riigi mainele.

Järeltootmise toetamine

Filmide järeltootmine on suure potentsiaaliga ekspordivaldkond. Järeltootmise valdkonna arendamiseks on oluline kaardistada selle potentsiaal ning seejärel töötada välja lahendus kõrgtehnoloogilise baasi loomiseks ja ülalpidamiseks nii heli kui pildi järeltootmisvallas, koondades eri järeltootmisvaldkonnad ühtsesse infrastruktuuri. Selle valmidus ja kvaliteedistandard peab vastama tasemele, mille pinnalt on võimalik luua ka ükskõik millise žanri A-kategooria filme ning neile kaasa aidata, kuna need võimaldavad tuua sellesse filmitööstusvaldkonda püsiva ja pikemaajalise sissetuleku. Peamine eesmärk oleks selles vallas nii eksport kui ka kodumaise toodangu kvaliteedi hüppeline kasv. Eri moodulite koostoimimisest tekkiva sünergia ära kasutamiseks on oluline analüüsida järeltootmise baasi ja võttepaviljonide koos loomist.

Nüüdisaegse järeltootmistehnika abil on ühtlasi võimalik digitaliseerida ning restaureerida Eesti filmipärand ning tagada noorte, järeltootmistehnikat kasutada oskavate talentide pealekasv. Kuna tehnika ja tarkvara vananevad, tuleb leida vahendid nende uuendamiseks ning spetsialistide pidevaks koolitamiseks.

Eesti filmide levi ja turundus

Filmide professionaalne turunduse propageerimine ja mahtude suurendamine (sh levitoetuste suurendamine)

Selleks, et film jõuaks vaatajani, on vaja, et filmi turundusega tegeleks professionaalne turundaja. Üks võimalusi selle tagamiseks on luua EFS-i turundus- ja levieksperti ametikoht, kes otsustaks levitoetuste andmise üle, toetaks vähem kogunud filmitootjaid ning kellel oleksid instrumendid professionaalse turundusplaani elluviimiseks selleks välja töötatud turundusstrateegia alusel. Leviekspert võib olla nii eestlane kui ka tugeva kohaliku levi kogemusega välismaalane. Professionaalse turunduse eeldus on ka turundusvajadustele vastav eelarve.

Lisaks Eesti filmi päevadele võiks välja anda Eesti Audiovisuaalse loominguhind, mis aitaks kõiki filmitootmisega seotud inimesi avalikkusele tutvustada.

Eesti filmi avaliku huvi teadvustamine (vaataja ootused ja hinnangud eesti filmile)

Töstmaks eesti filmide väärtust filmivaatajate silmis on oluline tunda vaatajate eelistusi ja soove. Selle jaoks on tarvilik analüüsida vaatajate väärtushinnanguid audiovisuaalse kunsti suhtes, samuti ootusi Eesti filmile ning kommunikeerida need filmitegijatele.

Olemasolevate rahvusvaheliste levifirmade toetamine Eesti filmide levitamisel

Rahvusvahelise levi parandamiseks on üks võimalus keskse rahastaja abil kuulutada välja konkurss rahvusvaheliselt tegutsevate levifirmade vahel, et leida firma, kes levitaks Eesti filme välismaal.

Filmivaatamiskohtade tehniline moderniseerimine

Kinode digitaliseerimine on tähtis nii kinokultuuri säilitamise kui ka regionaalpoliitilisest aspektist – filmivaatamine kui kultuuri osa peab olema kättesaadav ka väljaspool suuri linnu. Lisaks, Eesti filmide esimene levikanal on Eesti

kinod, mistõttu on Eesti filmi maine hoidmiseks oluline, et ka väljaspool suuri linnu oleks võimalik vaadata filme kvaliteetse pildi ja heliga.

Riiklikult on vaja toetada kinode varustamist rahvusvahelistele näitamisstandarditele vastava resolutsiooniga digiprojektori, helitehnika ja ekraaniga. Enne, kui otsustatakse kinosid tehniliselt tänapäevastada, tuleks analüüsida koostöövõimalusi juba olemasolevate kohalike struktuuridega (nt teatrid, seltsimajad). Kinode taastamine tuleks läbi analüüsida nende jätkusuutlikkuse ja isemajandavuse perspektiivist lähtuvalt.

Filmiürituste toetamine

Festivalidel on oluline roll mitte ainult filmivaatamiskohana, vaid ka filmikultuuri ja Eesti filmide nähtavamaks tegemisel, mistõttu on oluline tagada nende rahastamise järjepidevus. Seda on võimalik teha filmiürituste toetamise süsteemi loomise abil.

Eesti filmide kättesaadavaks tegemine (sh uutes filmivaatamiskohtades)

Tehnoloogia arenguga muutunud tarbimisharjumused on kasvatanud traditsiooniliste filmivaatamiskohtade populaarsuse arvelt uute vaatamiskohtade menu. Täna on Eestis Elioni filmilaenuvusvõimalusega kliente 140 000 leibkonda, neile lisanduvad aasta lõpus potentsiaalsed 110 000 Starmani klienti. 250 000 leibkonda on aga juba pool Eestimaad, kelle igaõhtuse ajakasutuse eest võitlevad nii telekanalid kui mittelineaarse sisu pakkujad. Prognoositavalt suureneb mittelineaarse sisu (sh elektroonilise filmilaenuvuse) tarbimine kõige enam.

Tagamaks, et nii uued Eesti filmid kui ka filmipärand oleks kättesaadavad, on vaja analüüsida filmivaatamisharjumusi, et mõista uute kanalite osatähtsust ning vajadusel võtta kasutusele meetmed eesti filmikultuuri kättesaadavaks tegemiseks uute tehnoloogiate kaudu.

Lisaks tuleks Eesti filmide vaadatavuse tõstmiseks analüüsida võimalusi, kuidas motiveerida kinosid eesti filme näitama. Üks võimalustest oleks kinopiletite subsideerimine, mis võimaldaks muuta levitoetuste süsteem efektiivsemaks ning Eesti filmi kinopilet odavamaks. Hinnavahe kompenseeritaks levitajale/kinopidajale levitoetusest. Mida suurem on vaatajate arv, seda suurem on toetus, mistõttu kinod ja levitajad oleksid rohkem motiveeritud filmide turundusse panustama. Seeläbi läheks filmide turundamise motivatsioon ja kohustus kinodele/levitajatele ning kasvaks turunduse professionaalsus. Kuna levitoetuste süsteemi muutmine ei mõjuta mitte ainult levitajaid ja kinopidajaid, vaid ka tootjaid, on vaja enne, kui otsustatakse süsteem kasutusele võtta, analüüsida nii muudatuste mõjusid kõikidele osapooltele kui ka avaliku sektori võimekust uut süsteemi selle maksimaalse rakendumise korral ülal pidada.

Filmiarhiivi antud filmide kättesaadavaks tegemiseks on vajalik kokku kutsuda töörühm, mis töötaks välja ettepanekud Eesti filmide kogumise, säilitamise ja avalikkusele kättesaadavaks tegemise seadusandliku regulatsiooni muutmiseks ja täiendamiseks ning seaduste paremaks toimimiseks.

Väärtfilmikinode toetamine

Väärtfilmikinod on kinod, mis ei tegele väärtfilmi kui kõrvaltegevusega, vaid on oma pikaajalised tegevusplaanid sidunud väärtfilmiga. Väärtfilmikinodes on võimalik vaadata filme, mis kommertskinodes vähese kasumlikkuse tõttu ekraanile ei jõuaks, kuid millel on oluline roll publiku kasvatajana (nt kirjandus- ja kinoklassika ekraniseeringud) ning filmiprofessionaalide silmaringi laiendajana (nt nn friigifilmide programmid). Väärtfilmikino annab võimaluse järjepidevalt ja pikaajaliselt näidata filme lastele ja noortele, tekitades nii sünergia hariduse ja filmikunsti vahel. Lisaks on väärtfilmikinod ainukesed, kus on võimalik vaadata ka neid Eesti filme, mis kommertskinode ekraanidele vähese publikuhuvi tõttu kunagi ei jõuaks.

Väärtfilmikinode programm ei tohiks sõltuda turust, vaid peaks oma tegevuses olema osaliselt subsideeritud kui riigi prioriteet. Sellistes kinodes töötab ja koordineerib tegevust ekspertide kooslus, filmi professionaalsed hindajad, kes ei vali filme kasumi-, vaid väärtustepõhiselt.

Eesti filmitootmisteenuste ekspordi arendamine

Finantsstiimulite loomine välisvõttegruppidele

Kui otsitakse filmivõteteks sobivaid kohti, on lisaks soodsatele hindadele ning kvalifitseeritud tööjõu olemasolule üks suurimaid motivaatoreid sihtkohariigi poolt välisvõttegruppidele loodud finantsstiimulid. Eestis tuleks välja töötada regulatsioonid ja leida vahendid, mis võimaldavad välismaistele filmivõttegruppidele tagastada nt kuni 20% Eesti juriidilistele või füüsilistele isikutele makstud tasudest. Finantsstiimulid on kasutusele võetud teiste hulgas Belgias, Iirimaal ja Luksemburgis.

Lisaks tuleks aidata kaasa era- ja avalikul kapitalil põhinevate regionaalfondide tekkimisele kohaliku maksusüsteemi kaudu. Fond toetaks filmivõtteid kindlas regioonis ja omandaks sellega tootjana osaluse filmiprojektis. Niiugused fondid tegutsevad Soomes ja Rootsis. Balti riikides asutas esimese sellise 2010. aastal Riia. 2011. aastal filmiti Riias 7 projekti, mille planeeritud kogukulutused kohapealsesse majandusse olid ca 2,8 miljonit eurot, millest võttegrupile tagastati ca 350 000 eurot.

VALDKONNA ORGANISATOORNE STRUKTUUR TOETAB FILMIKULTUURI NING -TÖÖSTUSE ARENGUT

Taust

Üks suuremaid takistusi filmivaldkonna arengule on olnud nüüdisaegse filmipoliitika puudumine, mis piiritleks riigi kohustused ja vastutuse filmivaldkonna kui terviku arengu eest.

Filmivaldkonna kujunemist mõjutavad toetusotsuste kaudu EFS ja Kultuurkapital. EFS-il on eeldused olla filmivaldkonna kujundamise eest vastutav organisatsioon, kuid selle ressursid ei võimalda EFS-i rolli laiendada, et koordineerida valdkonna terviklikku arengut.

Filmivaldkond, kuigi märkimisväärselt organiseeritud, teeb omavahel siiski vähe koostööd. Puudub ühtsus, mis on vajalik oma huvide laiemaks teadvustamiseks ühiskonnas. Omavahelise koostöö ja suhtluse vähesus väljendub kõikides valdkonna osades: alates turundusest, levitamisest, lõpetades hariduse, sünergia tekkimist takistava kogemuste ning teadmiste vahetamise vähesuse ja kesksete rahastajatega suhtlemisega.

Võimalikud meetmed olukorra muutmiseks ja eesmärgi saavutamiseks

Filmivaldkonna keskse organisatsiooni loomine

Valdkonna tervikliku arengu koordineerimise vahendina tuleks kaaluda EFS-i volituste ja rahastuse laiendamist või EFS-i põhjal filmivaldkonna koordineeritud toimimise, arendamise, juhtimise ja rahastamisega tegeleva avalik-õigusliku juriidilise isiku (võimaliku nimega Eesti Filmi Instituut) loomist. Uus organisatsioon võimaldaks ressursse efektiivsemalt kasutada ning oleks valdkonna laiapõhjaline partner, tegeledes lisaks filmitootmise rahastamisele ka turunduse, levitamise, rahvusvahelistumise, arhiveerimise, uurimustöö, õpetamise, täienduskoolituse, filmitootmise tehnilise baasi kujundamise ja teiste aktuaalsete teemade juhtimise ja koordineerimisega. Arvestades valdkonna arenguid maailmas, võiks selle organisatsiooni vastutus tulevikus hõlmata kogu audiovisuaalset toodangut. Uue organisatsiooni üheks eesmärgiks oleks valdkonna üheaastapõhisest finantseerimismudelilt üleminek viieaastasele finantseerimismudelile.

Kuna uue organisatsiooni loomise eeltingimus oleks valdkonda suunatavate vahendite kasv, tuleks enne, kui otsustatakse luua uus organisatsioon, analüüsida sellega kaasnevat kulusid, tulusid ning selle loomiseks vajalikke tegevusi (sh regulatsioone).

Filmivaldkonna statistika kogumise korrastamine

Eesti filmivaldkonna statistikat kogub praegu piiratud mahus vaid EFS. Statistikaamet kogub infot kogu audiovisuaalvaldkonna kohta, kuid nende kogutust ei ole võimalik eraldada vaid filmivaldkonna kohta käivat infot. Selleks, et koguda ajakohast ning korrektset, juhtimisotsuseid teha võimaldavat infot valdkonna kohta on tarvilik statistika kogumise süsteemi korrastamine koostöös Statistikaametiga.

Filmivaldkonna professionaalide suurem organiseeritus ja koostöö

Et valdkonna huvid oleks ühiskonnas paremini esindatud, tuleks ühiste eesmärkide nimel koos tegutseda. Filmivaldkonna erialaspetsialistide tööõiguste tagamiseks (sh miinimumtöötasud, ületunnitöö tasustamine) on vajalik erialaühenduste ametiühingu laadse rolli täitmise filmivaldkonnas.

Lisaks on soovitatav luua teatud erialadel platvorm regulaarseks kogemuste jagamiseks, nt stsenaaristide, režissööride jt gild, mis võimaldaks koostöö ja kogemuste vahetamise abil parandada tehtava töö kvaliteeti.

TAGATUD ON NII PROFESSIONAALSETE FILMITEGIJATE KUI KA FILMIKEELT MÕISTVATE FILMIVAATAJATE JÄRELKASV

Taust

Filmiharidusel on oluline roll järelkasvu tagamisel nii filmivaldkonna spetsialistide kui ka vaatajate seas.

Ei ole tagatud kõikide spetsialistide tehnilist või akadeemilist ettevalmistust, mistõttu puudus on professionaalidest (sh monteerijatest, animaatoritest, toimetajatest, rahvusvahelistest müügiagentidest).

Balti Filmi- ja Meediakooli vahendite piiratuse tõttu kulub osa EFS-i ja KULKA professionaalseks filmitootmiseks mõeldud finantsvahenditest üliõpilastefilmide tootmise rahastamiseks.

Üldhariduskoolidel on oluline roll filmikunsti ja -kultuuri mõistva järeltuleva põlvkonna kasvatamisel.

Üldhariduskoolide õppekavades on aastast 2011 ette nähtud filmikeele mõistmise õpetamine nii põhikooli kui gümnaasiumi tasemel, kuid koolid vajavad õppe kvaliteetseks elluviimiseks tuge nii õpetajate koolituse kui ka õppematerjalide kujul.

Võimalikud meetmed olukorra muutmiseks ja eesmärgi saavutamiseks

Filmihariduse finantseerimine

Akadeemilise filmihariduse toetamine

Filmi õpetamine on üks kallimatest kunstivaldkonna erialadest, kuna praktilisi kogemusi saab omandada vaid filme reaalselt tehes. Riigieelarvelise eraldise suurendamine võimaldaks parandada antava hariduse kvaliteeti, kuna saaks palgata ja õppetöös kasutada rahvusvahelisi filmiprofessionaale. Lisaks võimaldaks suuremate finantsvahendite olemasolu senisest enam toetada õppejõudude ja üliõpilaste teadustegevust ja luua filmiuuringute ja filmiteadusega tegelev akadeemilise alajaotus.

Filmihariduse toetamine üldhariduskoolides

Et tagada kvaliteetne filmialaste teadmiste andmine üldhariduskoolis, on vaja koolid varustada filmikunsti ja -ajaloo õpetamiseks vajalike tarvetega ning toetada õpetajate filmikunsti- ja filmiajalooalast täienduskoolitust. Tähtis on ka luua eeldused ja toetusskeemid filmikunsti süvaõppe toetamiseks rohkemates üldhariduskoolides, et tulevikus filmivaldkonnas töötada soovijad saaksid filmile spetsialiseeruda juba üldhariduskoolis.

Koolide koostöö filmivaldkonnaga

Akadeemilistes õppeasutustes õpetatavate erialade kooskõlla viimine tööturu vajadustega

Selleks, et aidata tagada filmivaldkonna erialade lõpetanute tööhõive ning kvalifitseeritud spetsialistide olemasolu tööturul, on vaja filmitootjate, riiklike rahastajate ning koolide koostööd õpetatavate erialade ja kompetentsivaldkondade täpsustamiseks.

Valdkonna professionaalsuse tõstmine

Kutsestandardite väljatöötamine ning rakendamine koostöös õppeasutuste, filmitootjate ning filmivaldkonna organisatsioonidega võimaldaks aidata kaasa spetsialistide professionaalsuse tagamisele. Koostöö on oluline ka täienduskoolituste planeerimisel, kus sisend valdkonnast võimaldab korraldada valdkonna vajadustele vastavaid koolitusi.

Selleks, et tagada tööturule sisenenud üliõpilaste praktilised oskused, tuleb luua üliõpilastele võimalused oskuste omandamiseks. Seda nii tehnilistel erialadel kui ka teaduslikel erialadel õppivatele üliõpilastele. Parandada on tarvis infovahetust riiklike rahastajate, koolide ja filmitootjate vahel. Arutada tuleks riiklikult rahastatud filmides ja ERR-is praktikantide kasutamise kohustuslikuks tegemist ning loomevaldkonna üliõpilastele riiklikult finantseeritud praktikaprogrammi loomist. On vaja luua rohkem võimalusi üliõpilastel Filmiarhiivis ning Filmimuuseumis praktilisel käimiseks.

Järelootusteenuid pakkuva inimressursi arendamiseks tuleks toetada rahvusvahelistel tippkoolitustel osalemist, välismaistes projektides kogemuste omandamist, kontaktide saamise eesmärgil messidel osalemist. Nende tegevuste tulemusena tuleksid valdkonda projektid, mis on olulised portfoolio täiendamisel, usalduse tekitamisel Eesti järelootajate ja potentsiaalsete klientide vahel.

Soodustamiseks praktiliste oskuste omandamist pärast kooli lõpetamist on võimalik, et tootjad lepivad omavahel kokku reeglid kogemuse arvestamiseks toetuste eraldamisel. Oluline on ka luua võimalused, et spetsialistid saaksid omandada välisvõttegruppides töötades uusi praktilisi oskusi (nt stipendiumide või riikidevaheliste lepingute süsteemi kaudu).

Rahvusvahelisel tasemel spetsialistid ja haridus

Välisülikoolides õppivate üliõpilaste süstemaatiline toetamine

Rahvusvahelise kvalifikatsiooniga spetsialist on kasulik Eestis töötades filmivaldkonna arengule ning välismaal töötades ka Eesti filmi mainele. Seetõttu on vaja toetada talendikate filmivaldkonna spetsialistide hariduse omandamist (sh enesetäiendamist ja nt töötubades osalemist) välismaal klausliga, et omandatud oskustest saab hiljem kasu ka Eesti filmivaldkond.

Rahvusvahelise kvalifikatsiooniga õppejõudude Eestis õpetamise toetamine

Üksikute talentide välismaal õppimise toetamise kõrval on vaja panustada kogu valdkonna kvalifikatsiooni tõusule rahvusvahelisele tasemele, toetades välisõppejõudude Eestis õpetamist.

Talentide läbilöögi toetamine

Filmivaldkonna edukate toetamine peab olema ka riiklikult tähtsustatud, sest võimaldab tuua positiivset tähelepanu valdkonnale ning motiveerib nii teisi rohkem pingutama kui ka auhinna saajat end eesti filmitegijana identifitseerima. Seega tuleks leida võimalused anda rahvusvaheliselt edu saavutanud režissöörile (võimaluse korral ka operaatoritele, kunstnikele, produtsentidele) järgmise projekti arendamiseks igakuist loominguulist stipendiumi.

Üliõpilaste filmide tegemise toetamiseks tuleks analüüsida võimalusi ja luua reglement nn mikroeelarveliste filmide tootmiseks, millele võivad kandideerida kõik, kuid eeldatakse, et enamik on Eestis õppivad üliõpilased.

EESTI FILMIKULTUUR, -PÄRAND, -TEADUS JA -AJALUGU ON VÄÄRTUSTATUD

Taust

Eesti rahvuslik filmipärand ei ole täies mahus kättesaadav (filmide tehniline kvaliteet on halb ega võimalda neid filme kinodes ega televisioonis näidata), mis püüab Eesti filmi populariseerimist. Kättesaadavuse parandamist takistavad nii autoriõiguse küsimused kui ka restaureerimise projektipõhine rahastamine.

Filmimuuseumil puuduvad ruumid moodsa muuseumi rolli täitmiseks. Reguleerimata on tänapäeva arhiveerimist vääriivate objektide muuseumile hoiustada andmine; tööjõu puudumise tõttu on olemasolevad museaalid puudulikult kirjeldatud ning rahastuse vähesuse tõttu ei toimu filmiajaloo süstemaatilist uurimist.

Filmiarhiivis hoiul olevad 1950ndatest pärit nitroalusel filmid on hävimisohus ja vajavad ümberkonverteerimist. Hävimisohus on 1960ndatest, 1970ndatest pärit magnetheliga 35 mm filmid. Nii nende kui ka teistel kandjatel filmide hääbuv tehniline seisukord on tekitanud vajaduse luua restaureerimisüksus, mis teenindaks mäluasutusi kasutuskoopiade loomisel ja filmilevi uusväljaannete teostamisel. Praeguse riikliku rahastamise taseme juures ei ole see võimalik.

Osalt alarahastuse tõttu ei ole filmiteaduse traditsioon välja kujunenud, mistõttu ei toimu filmiajaloo süstemaatilist uurimist. Seni puudub Eesti filmi arengu tervikkäsitlus, ühtsesse käsitlussüsteemi koondatud Eesti filmi ajalooline ülevaade.

Riik ei käsitlenud filme kultuuripärandina nii nagu käsitletakse raamatuid ega toeta ka nende digiteerimist vastavalt.

Võimalikud meetmed olukorra muutmiseks ja eesmärgi saavutamiseks

Filmiteadus ja -kirjandus

Filmiajaloo säilitamise toetamine

Filmiajalugu säilitavatel organisatsioonidel pole oluline roll mitte ainult filmiajaloo säilitamisel, vaid ka selle tutvustamisel ja propageerimisel. Eesti filmiajalugu säilitav organisatsioon peab olema atraktiivne kaasaegne keskus, kus toimuvad filmiüritused kõikidele vanusegruppidele ning kus on võimalik tutvuda Eesti filmide ajaloo. Eesmärkide saavutamise eelduseks on sobivad ruumid, koostöö valdkonnaga tagamaks tänapäeva arhivaalide säilimine ning keskuse finantseerimise suurendamine, mis võimaldaks palgata lisatööjõudu, et korrastada kogusid ning tagada areng.

Filmiteaduse toetamine

Filmiteaduse toetamine aitab tagada, et uued filmitegijad mõistavad meie ühist ajalugu, et filmikunstnike teadmised ja oskused talletatakse ning et üks filmivaldkonna olulisi tagasisidemehhanisme, filmikriitika, on kõrgel tasemel. Nende eesmärkide saavutamiseks tuleks luua filmiteadurite kohad, toetada eesti filmialaste uurimistöde kirjutamist ning avaldamist ning luua filmindust käsitlev erialajakiri. Toetada tuleks teadustööd ja filmiteadlaste ettevalmistamist kõrgkoolides ning oluline on sihtstipendiumidega toetada filmiuurimuslike tööde kirjutamist ja avaldamist (sh sihtotstarbelised stipendiumid filmikriitikutele, ajakirjanikele ja meediaüliõpilastele).

Säilitamine ja kättesaadavaks tegemine

Filmide säilitamise toetamine

On tarvis leida vahendid kõikide hävimisohus nitrofilmide ning 35 mm kandjatel olevate magnetheliga filmide kopeerimiseks ning restaureerimiseks. Tagada tuleb nõuetekohased tingimused (nüüdisaegsed hoidlad, sh digihoidla). Spetsiaalse restaureerimiskeskuse loomist tuleks analüüsida Digikeskuse, Nukufilmi, ERR-i ning teiste restaureerimise ja digiteerimisega tegelevate asutuste tegevuse valguses. Tuleb välja töötada lahendused, kuidas koguda, säilitada, taastada ja teha kättesaadavaks taasiseseisvumise järgsed filmid. Lahendused on vaja leida autoriõiguste küsimustele nende filmide kättesaadavaks tegemiseks arhiivi kaudu. Vajalik on koostada riiklik tegevuskava Eesti filmitööstuse kvaliteetsete koopiade ostuks teiste riikide filmiarhiividest.

Filmipärandi säilimise tagamiseks on vaja üle minna projektipõhiselt restaureerimiselt süsteemsele eesti filmipärandi taastamisele.

Eesti filmide täieliku elektroonilise andmebaasi loomise toetamine

Oluline on toetada Eesti filmi täieliku elektroonilise andmebaasi loomist ja selle järkjärgulist avalikkusele kättesaadavaks tegemist. Andmebaasi arendamise tulemusel on võimalik Eesti filmipärandit veebikeskkonnas vaadata ja huvilistele müüa. Andmebaasi ingliskeelse versiooni loomine teeb Eesti filmiinfo ja filmid rahvusvaheliselt kättesaadavaks, muu hulgas lubab see linkida Eesti filmipärandit Europeana andmebaasiga. Lisatoetuse abil on filmi andmebaasi põhjal võimalik luua Eesti filmi register ning välja arendada menetlus, mis tagab tootjatelt täieliku filmiinfo laekumise nii andmebaasi kui filmiregistri pidamiseks.